

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του
Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΛΙΕΙΑΣ

ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ,
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΝ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ”

Μάρτιος 2013

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	3
2. Μεθοδολογικό Πλαίσιο.....	5
3. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης.....	8
3.1 Θαλάσσια Αλιεία.....	9
3.2 Υδατοκαλλιέργειες.....	18
3.3 Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων	26
3.4 Μεταποίηση και Εμπορία Αλιευτικών Προϊόντων.....	27
3.5 Αλιευτικές Περιοχές	28
3.6 Περιβάλλον.....	30
3.7 Θεσμικό Πλαίσιο.....	33
3.8 Βασικά Συμπεράσματα Υφιστάμενης Κατάστασης	35
3.9 Αποτελέσματα από τις μέχρι σήμερα αναπτυξιακές προσπάθειες	37
4. Αναφορά δυνατών σημείων, αδυναμιών, ευκαιριών και κινδύνων του τομέα της Αλιείας	44
5. Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική.....	56
5.1 Εισαγωγή	56
5.2 Ευρωπαϊκές πολιτικές κατευθύνσεις του τομέα της Αλιείας	57
5.3 Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική	61
5.4 Κύρια Προβλήματα και βασικές ανάγκες του τομέα	64
5.5 Αναπτυξιακό όραμα	65
5.6 Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι – Βασικές στρατηγικές επιλογές του τομέα.....	65
5.7 Αναπτυξιακές Προτεραιότητες – Ιεράρχηση σύμφωνα με την εκτιμώμενη σημαντικότητα τους για την επίτευξη των στόχων ανάπτυξης – Επενδυτικές Προτεραιότητες	69
6. Συνέργειες-συμπληρωματικότητες με άλλες τομεακές πολιτικές.....	75
7. Κρίσιμοι Παράγοντες Επιτυχίας.....	77

1. Εισαγωγή

Το παρόν αποτελεί παραδοτέο στο πλαίσιο του έργου «Εμπειρογνωμοσύνη για τον προσδιορισμό των Αναπτυξιακών Αναγκών, δυνατοτήτων, απειλών και ευκαιριών στον τομέα της Αλιείας και τον προσανατολισμό των τομεακών προτεραιοτήτων». Το έργο έχει ανατεθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του ΕΠ ΑΛΙΕΙΑΣ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην εταιρία EEO Group A.E με την από 8/10/2012 σχετική σύμβαση.

Αντικείμενο του έργου αποτελεί η εκπόνηση εμπειρογνωμοσύνης για τον προσδιορισμό των αναπτυξιακών αναγκών, δυνατοτήτων, απειλών και ευκαιριών στον Τομέα της Αλιείας και τον προσανατολισμό των τομεακών προτεραιοτήτων. Καλύπτει όλους τους επιμέρους κλάδους ήτοι θαλάσσια Αλιεία, εσωτερικά ύδατα, υδατοκαλλιέργειες, μεταποίηση, εμπορία, υποδομές κλπ, ενώ θα αποτελέσει βασική εισροή για τον καθορισμό των Κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής και την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Ειδικότερα συστατικό κύριο της εμπειρογνωμοσύνης αποτελεί η ανάλυση των δυνατοτήτων - πλεονεκτημάτων (Strengths), αδυναμιών - μειονεκτημάτων (Weaknesses), προοπτικών - ευκαιριών (Opportunities) και απειλών - κινδύνων (Threats), που αντιμετωπίζει ο τομέας της Αλιείας. Συγκεκριμένα, η ανάλυση περιλαμβάνει:

- Την αναγνώριση των πλεονεκτημάτων - δυνατοτήτων (Strengths) και των μειονεκτημάτων-αδυναμιών (Weaknesses), δηλαδή των εσωτερικών συνθηκών του Τομέα που σχετίζονται άμεσα με το επίπεδο ανάπτυξής του και χαρακτηρίζονται ως πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματά του αντίστοιχα.
- Την εξέταση των προοπτικών - ευκαιριών (Opportunities) και των απειλών - κινδύνων (Threats), δηλ. των τρεχουσών ή μελλοντικών συνθηκών που ενεργούν θετικά ή αρνητικά στην ανάπτυξη του Τομέα της Αλιείας.

Η ανάλυση αυτή είναι δομημένη γύρω από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτές αποτυπώνονται στο Άρθρο 6 της Πρότασης Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Βάσει της ανάλυσης, περιγράφεται η προτεινόμενη εθνική στρατηγική αναφορικά με τον τομέα της Αλιείας για την περίοδο 2014-2020. Στην εμπειρογνωμοσύνη, καταγράφονται επίσης οι συνέργιες με άλλες τομεακές πολιτικές (περιβάλλον, απασχόληση, κλπ), καθώς και οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας για το σχεδιασμό του τομέα.

2. Μεθοδολογικό Πλαίσιο

Στο πλαίσιο της μεθοδολογίας για την εκπόνηση του παραδοτέου αναζητήθηκαν αναλυτικές πληροφορίες για το ευρύτερο περιβάλλον του τομέα της Αλιείας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στόχος της διαδικασίας αυτής ήταν να συγκεντρωθεί ικανοποιητική και αξιόπιστη πληροφορία στην προσπάθεια του ορθολογικού καθορισμού της θέσης του τομέα της Αλιείας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης προσπάθειας θα επιστρέψουν τόσο τη διαμόρφωση της ανάλυσης SWOT, όσο και των κατευθύνσεων της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής του τομέα της αλιείας για την περίοδο 2014-2020.

Προς την κατεύθυνση αυτή αξιοποιήθηκαν ως πηγές Μητρώα και Ηλεκτρονικές Βάσεις Δεδομένων, εκδόσεις που αφορούν τον τομέα της αλιείας, καθώς και συνεντεύξεις με στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας. Ειδικότερα:

- Για την ανάλυση της κατάστασης της **θαλάσσιας αλιείας** αξιοποιήθηκαν τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία του Μητρώου Αλιευτικών Σκαφών (ΜΑΣ) του 2012, καθώς και τα στοιχεία της έρευνας θαλάσσιας αλιείας που διενεργεί η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ). Σημαντική συνιστώσα της ανάλυσης αποτελεί το γεγονός ότι αντίθετα με το ΜΑΣ, η έρευνα θαλάσσιας αλιείας της ΕΛΣΤΑΤ αναφέρεται στα μηχανοκίνητα επαγγελματικά σκάφη που διαθέτουν ιπποδύναμη 20 ίππων και άνω, καθώς και στις τράτες και τα γριγράκια ανεξαρτήτως μεγέθους ιπποδύναμης. Από την ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων κατέστη δυνατή η εκτίμηση συγκεκριμένων δεικτών θαλάσσιας αλιείας. Από το ΜΑΣ παρήχθησαν οι δείκτες: Αριθμός σκαφών, Συνολική ισχύς (KW), Χωρητικότητα (GT), Μέση Ηλικία, Αριθμός σκαφών >12μ., Αριθμός σκαφών <12μ., Μέσο μήκος (ολικό) και Μέσο μήκος (μεταξύ καθέτων). Από την έρευνα θαλάσσιας αλιείας παρήχθησαν οι δείκτες:
 - α) Ποσότητα αλιευμάτων, κατά κυριότερα είδη και κατά περιοχές αλιείας και

- β) Απασχολούμενοι, κατά είδος αλιείας και αλιευτικών εργαλείων.
- Για την ανάλυση της κατάστασης των **Ιχθυοαποθεμάτων** αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία της έρευνας θαλάσσιας αλιείας και ειδικότερα στοιχεία για την ποσότητα των Αλιευμάτων κατά κυριότερα είδη.
- Για την ανάλυση της κατάστασης αναφορικά με τον **έλεγχο των Αλιευτικών Δραστηριοτήτων** αξιοποιήθηκαν στοιχεία της Δ/νσης Γενικής Αστυνόμευσης και Κανονισμού Λιμένων Τμήμα Γ' (Αλιείας) και ειδικότερα στοιχεία για τα μέσα επιθεώρησης και ελέγχου αλιευτικής δραστηριότητας, καθώς και στοιχεία επιθεωρήσεων και ελέγχου της αλιευτικής προσπάθειας.
- Για την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με τις **υδατοκαλλιέργειες** αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία της έρευνας θαλάσσιας αλιείας και ειδικότερα στοιχεία για τον αριθμό των μονάδων υδατοκαλλιέργειας και ιχθυογεννητικών σταθμών ανά είδος εκτροφής, τις εγκαταστάσεις καλλιέργειας ψαριών, κατά μέθοδο, την ποσότητα και την αξία εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών και τη μέση απασχόληση, κατά είδος εργασιακής σχέσης.
- Τέλος, αναφορικά με την μεταποίηση, το εξωτερικό εμπόριο και την κατανάλωση στον τομέα της αλιείας αξιοποιήθηκαν κυρίως στοιχεία της Eurostat και συγκεκριμένα της στατιστικής έκδοσης «Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012».
- Ως βιβλιογραφικές αναφορές, αξιοποιήθηκαν τα ακόλουθα:
 - Economic performance of the EU Aquaculture Sector (STECF – OWP – 12 – 03), Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF), March 2012.
 - Κλαδική Μελέτη 225: Ιχθυοκαλλιέργειες, Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, Ιούνιος 2011.
 - Έκθεση Παρακολούθησης της Eurostat (2011 monitoring report of the EU Sustainable development strategy).
 - Interim Evaluation of the European Fisheries Fund (Synthesis of the national evaluation reports – Executive Summary – December 2011.

- ο Οικονομική αποτίμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην αλιεία και στις υδατοκαλλιέργειες και μέτρα προσαρμογής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο, Ιούνιος 2011.
- ο Πιθανές επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών στην αλιεία και στις υδατοκαλλιέργειες της Ελλάδας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ιούνιος 2011.
- ο Ετήσιες Εκθέσεις ΕΠ Αλιείας 2007-2013 (έτη 2010 και 2011).
- ο Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης ΕΠ Αλιείας 2007 – 2013.
- ο Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά Προσδιορίζοντας το νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Ελλάδας”.

Η τεχνική σχεδιασμού που χρησιμοποιήθηκε για την απεικόνιση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν, περιλαμβάνει μια σειρά υποστηρικτικών εργαλείων, όπως είναι πίνακες εισροών –εκροών και διαγράμματα.

Παράλληλα, ο Ανάδοχος προχώρησε και σε σειρά συνεντεύξεων με στελέχη της ΕΥΔ ΕΠ Αλιείας, καθώς και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης αξιοποιήθηκαν στην εκπόνηση της σχετικής SWOT ανάλυσης, σε μια προσπάθεια συσχέτισης κάθε σημείου (πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα, ευκαιρίες – απειλές), με τα δεδομένα που καταγράφηκαν. Στην προσπάθεια αυτή, υπήρξαν σχετικές δυσκολίες στην ανεύρεση επικαιροποιημένων στατιστικών δεδομένων ή ύπαρξη στατιστικών στοιχείων για την ίδια περίοδο (για παράδειγμα για τον Ελληνικό στόλο τα στοιχεία αφορούν τον 7/2012, ενώ τα στοιχεία για τον Ευρωπαϊκό στόλο και τη σχετική σύγκριση αφορούν το 2011).

Σημειώνεται, ότι ο Ανάδοχος στο πλαίσιο σχεδιασμού των προτεραιοτήτων του τομέα, προχώρησε σε έρευνα πεδίου σε εμπλεκόμενους φορείς, με την αποστολή σχετικού ερωτηματολογίου.

3. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

Ο τομέας της Αλιείας, ο οποίος περιλαμβάνει τους κλάδους της Θαλάσσιας Αλιείας, της Υδατοκαλλιέργειας, της Αλιείας Εσωτερικών Υδάτων και της Μεταποίησης & Εμπορίας των Αλιευτικών προϊόντων, θεωρείται σημαντικός για την παγκόσμια, ευρωπαϊκή αλλά και εθνική οικονομία κυρίως επειδή συμβάλλει στη διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μεγάλων παράκτιων & νησιωτικών περιοχών. Παράλληλα όμως:

- συμβάλλει ουσιαστικά στην εξασφάλιση ζωικών πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας,
- αξιοποιεί τοπικούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους, και
- εξασφαλίζει θέσεις εργασίας και απασχολεί σημαντικό αριθμό ατόμων παράκτιων περιοχών.

Ο τομέας της αλιείας, λόγω και της οικονομικής συγκυρίας (παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση), τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε Ευρωπαϊκό (ή και παγκόσμιο) επίπεδο, διανύει τα τελευταία χρόνια σημαντική καμπή. Τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, με το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί ειδικά για τη Χώρα, αμβλύνουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο τομέας (πχ σχετικά περιορισμένες υποδομές σε αλιευτικά λιμάνια, ιχθυόσκαλες και στους τομείς της συντήρησης και μεταποίησης των αλιευμάτων, περιορισμένα αλιευτικά πεδία λόγω ρύπανσης ή / και υπεραλίευσης, η παλαιότητα του αλιευτικού στόλου που υπερβαίνει τα 20 έτη, κλπ).

Σήμερα, αν και η συμβολή της αλιείας στην εθνική οικονομία της χώρας θεωρείται σχετικά περιορισμένη (<3,1% του ΑΕΠ¹), εντούτοις ο τομέας συμβάλλει καθοριστικά στην κοινωνική και οικονομική συνοχή πολλών περιοχών της χώρας, δεδομένου ότι στηρίζει την προσπάθεια διατήρησης του πληθυσμού σε παράκτιες παραμεθόριες ή μειονεκτικές περιοχές.

¹ Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, 2011.

Σημειώνεται, ότι η Ελλάδα διαθέτει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με συνολικό μήκος που ξεπερνάει τα 16.000 χιλιόμετρα, με (περίπου) το 20% της συνολικής έκτασης της χώρας να αντιστοιχεί σε νησιώτικές περιοχές. Στις περιοχές αυτές κατοικεί το 12% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας (περίπου) με αυξητικές τάσεις, ενώ επισημαίνεται ότι τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα), είναι παράκτια, με αποτέλεσμα το 90% του πληθυσμού να είναι συγκεντρωμένο κατά μήκος της ακτογραμμής σε πολλές περιοχές της οποίας ο πληθυσμός κατά την θερινή περίοδο δεκαπλασιάζεται λόγω προσέλκυσης τουριστών.

3.1 Θαλάσσια Αλιεία

Αλιευτικός Στόλος

Κύριος στόχος της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής είναι η διασφάλιση της βιώσιμης εκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, βασικό μέσο αποτελεί η ορθολογική διαχείριση της δυναμικότητας του αλιευτικού στόλου των χωρών μελών της ΕΕ.

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος αποτελείται κυρίως από παλαιά σκάφη περιορισμένης χωρητικότητας και ιπποδύναμης που αλιεύουν παράκτια αποθέματα κατά μήκος των νησιών και της εκτεταμένης ηπειρωτικής ακτογραμμής, καθώς και ορισμένα αποθέματα της Μεσογείου. Ειδικότερα, ο ελληνικός επαγγελματικός αλιευτικός στόλος, σύμφωνα με στοιχεία από το Μητρώο Αλιευτικών σκαφών για το έτος 2012, αποτελείται από 16.333 σκάφη, συνολικής χωρητικότητας 80.882 GT και συνολικής ισχύος κινητήρα 470.080 KW, ενώ η μέση ηλικία των αλιευτικών σκαφών εκτιμάται στα 27 έτη, γεγονός που καταδεικνύει την παλαιότητα του αλιευτικού στόλου. Το μεγαλύτερο μέρος των αλιευτικών σκαφών (15.758 σκάφη ή 96,5% του αλιευτικού στόλου), ανήκει στην κατηγορία της παράκτιας αλιείας, ένα μικρό τμήμα (563 σκάφη ή 3,4% του αλιευτικού στόλου), ανήκει στην κατηγορία της μέσης αλιείας και μόνον το 0,1 % (12 σκάφη) ανήκει στην κατηγορία της υπερπόντιας αλιείας. Από το σύνολο των αλιευτικών σκαφών παράκτιας αλιείας της Χώρας τα 15.382 (97,6 % του στόλου παράκτιας αλιείας) είναι σκάφη με ολικό μήκος μικρότερο των 12μ. και τα 376 (2,4% του στόλου) είναι σκάφη με ολικό μήκος άνω των 12μ. Σημειώνεται, ότι σε

σχέση με το μήκος των παρατηρείται μείωση του αριθμού των σκαφών με ολικό μήκος άνω των 12μ σε σχέση με τα έτη από το 2005 και μέχρι το 2011 (μείωση περίπου 12%).

Πίνακας 1: Βασικοί δείκτες Αλιευτικού Στόλου

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΜΕΣΗ ΑΛΙΕΙΑ	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ	ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός σκαφών	563	15.758	12	16.333
Συνολική ισχύς (KW)	135.580	327.711	6.789	470.081
Χωρητικότητα (GT)	40.164	37.252	3.467	80.883
Μέση Ηλικία	25,2	27,1	24,1	27,0
Αριθμός σκαφών >12μ.	551	376	12	939
Αριθμός σκαφών <12μ.	12	15382	0	15394
Μέσο μήκος (ολικό)	22,4	6,9	33,1	7,4
Μέσο μήκος (μεταξύ καθέτων)	19,2	6,0	28,9	6,5

Πηγή: Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών (στοιχεία μέχρι 19-7-2012)

Στην πλειονότητα του ο αλιευτικός στόλος περιλαμβάνει μικρές αλιευτικές λέμβους που χρησιμοποιούν ως αλιευτικό εργαλείο δίχτυα κοινά, παραγάδια, καλαμωτά κλπ. Αντίθετα, σε ότι αφορά τα σκάφη μεγαλύτερης ιπποδύναμης, τα σκάφη με αλιευτικό εργαλείο Γρι-γρι αποτελούν το 1,6% των αλιευτικών σκαφών, οι πεζότρατες το 1,8%, ενώ οι τράτες το 1,9%. Μάλιστα οι πεζότρατες εμφανίζουν και πολύ υψηλό μέσο όρο ηλικίας που ανέρχεται στα 47 έτη. Πρέπει να σημειωθεί, ότι διαχρονικά τη μεγαλύτερη μείωση τόσο σε απόλυτους αριθμούς, όσο και ποσοστιαία έχουν υποστεί τα σκάφη της υπερπόντιας αλιείας (από 27 το 2005 σε 12 το 2012 ή 55% μείωση) και ακολουθούν οι τράτες (από 330 το 2005 σε 307 το 2012 ή 6,97% μείωση).

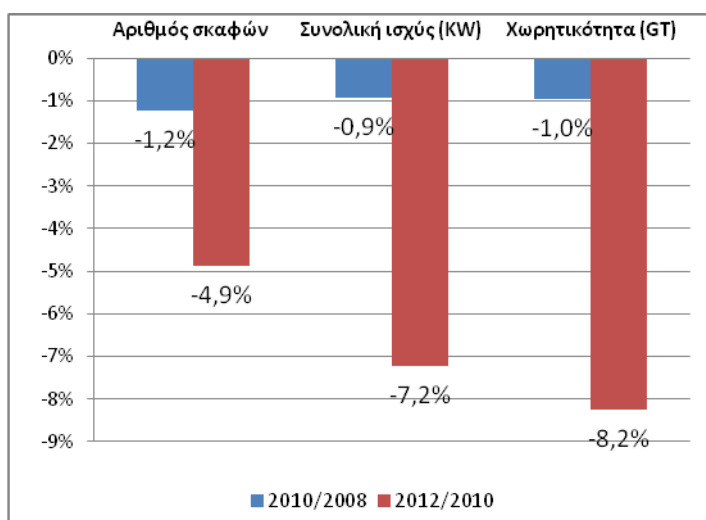
Πίνακας 2: Βασικοί δείκτες Αλιευτικού Στόλου ανά Αλιευτικό εργαλείο, 2012

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΓΡΙ ΓΡΙ (PS)	ΔΡΑΓΕΣ ΠΟΥ ΣΥΡΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΚΑΦΟΣ (DRB)	ΔΡΑΓΕΣ ΧΕΙΡΟΣ, ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΣΚΑΦΟΣ (DRH)	ΚΟΦΙΝΕΛΙΑ (ΚΙΟΥΡΤΟΙ) (PRO)	ΚΥΚΛΩΤΙΚΑ ΑΠΛΑΔΙΑ ΔΙΧΤΥΑ (GNC)	ΜΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΧΤΥΑ (GTR)	ΠΑΡΑΣΥΡΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΓΑΔΙΑ (LLD)	ΠΕΖΟΤΡΑΤΕΣ - BINTZOTRATES (SB)	ΠΕΤΟΝΙΕΣ ΧΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕ ΚΑΛΑΜΙ (ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΧΕΡΙ) (LHP)	ΠΕΤΟΝΙΕΣ ΧΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕ ΚΑΛΑΜΙ (ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΣ) (LHM)	ΣΤΑΣΙΜΑ ΑΠΛΑΔΙΑ ΔΙΧΤΥΑ (ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΗΜΕΝΑ) (GNS)	ΣΤΑΣΙΜΑ ΠΑΡΑΓΑΔΙΑ (LLS)	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΑΝΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΛΑΔΙΩΝ ΔΙΧΤΥΩΝ (GTN)	ΣΥΡΤΕΣ (LTL)	ΤΡΑΤΕΣ ΒΥΘΟΥ ΜΕ ΠΟΡΤΕΣ (OTB)	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός σκαφών	257	46	5	368	12	6.769	165	298	298	9	2.542	4.547	681	29	307	16.333
Συνολική ισχύς (KW)	49.178	1.356	83	9.412	248	132.795	8.205	18.431	4.211	345	47.794	91.390	13.026	437	93.170	470.081
Χωρητικότητα (GT)	11.510	133	7	843	29	14.966	1.558	2.013	476	21	5.122	10.341	1.712	50	32.102	80.883
Μέση Ηλικία	26,7	24,8	27,6	24,7	25,9	25,6	21,3	47,0	33,3	21,0	28,2	27,8	25,0	26,6	24,1	27,0
Αριθμός σκαφών >12μ.	256	1	0	8	0	120	52	44	4	0	34	99	14	0	307	939
Αριθμός σκαφών <12μ.	1	45	5	360	12	6.649	113	254	294	9	2.508	4.448	667	29	0	15.394

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΓΡΙ ΓΡΙ (PS)	ΔΡΑΓΕΣ ΠΟΥ ΣΥΓΡΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΚΑΦΟΣ (DRB)	ΔΡΑΓΕΣ ΧΕΙΡΟΣ, ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΣΚΑΦΟΣ (DRH)	ΚΟΦΙΝΕΛΙΑ (ΚΙΟΥΡΤΟΙ) (FPO)	ΚΥΚΛΩΤΙΚΑ ΑΠΛΑΔΙΑ ΔΙΚΤΥΑ (GNC)	ΜΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΚΤΥΑ (GTR)	ΠΑΡΑΣΥΡΩΜΕΝΑ ΠΑΡΑΓΑΛΙΑ (LLD)	ΠΕΖΟΤΡΑΤΕΣ - ΒΙΝΤΥΟΤΡΑΤΕΣ (SB)	ΠΕΤΟΝΙΕΣ ΧΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕ ΚΑΛΑΜΙ (ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΧΕΡ) (LHP)	ΠΕΤΟΝΙΕΣ ΧΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΜΕ ΚΑΛΑΜΙ (ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΣ) (LHM)	ΣΤΑΣΙΜΑ ΑΠΛΑΔΙΑ ΔΙΚΤΥΑ (ΔΙΚΥΡΟΒΟΛΗΜΕΝΑ) (GNS)	ΣΤΑΣΙΜΑ ΠΑΡΑΓΑΛΙΑ (LLS)	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΑΝΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΛΑΔΙΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ (GTN)	ΣΥΡΤΕΣ (LTL)	ΤΡΑΤΕΣ ΒΥΘΟΥ ΜΕΠΟΡΤΕΣ (OTB)	ΣΥΝΟΛΟ
Μέσο μήκος (ολικό)	19,8	7,4	6,6	7,3	6,7	6,8	9,9	10,1	6,1	7,2	6,6	6,7	7,1	6,3	25,5	7,4
Μέσο μήκος (μεταξύ καθέτων)	17,1	6,4	5,9	6,5	5,9	6,0	8,6	8,8	5,3	6,2	5,8	5,8	6,2	5,6	21,6	6,5

Πηγή: Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών (19-7-2012)

Τα τελευταία χρόνια, η δυναμικότητα του αλιευτικού στόλου της Ελλάδας συστηματικά βαίνει μειούμενη τόσο ως προς τη χωρητικότητα, όσο και ως προς την ισχύ. Συγκριτικά με το 2010 και σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία για το 2012 ο αριθμός των σκαφών έχει μειωθεί κατά 4,9% (μείωση 837 σκαφών), η ιπποδύναμη έχει μειωθεί κατά 7,2% (μείωση κύριας ισχύς κατά 36.626 KW) και η χωρητικότητα έχει μειωθεί κατά 8,2% (μείωση χωρητικότητας κατά 7.264 GT). Τα μεγαλύτερα ποσοστά μείωσης του στόλου παρατηρούνται σε μικρά σκάφη. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται στοιχεία για την εξέλιξη του αλιευτικού στόλου από το 2006 και μέχρι το 2012.

Σχήμα 1: Μεταβολές της αλιευτικής δυναμικότητας 2010/2008 και 2012/2010

Πίνακας 3: Μεταβολή της αλιευτικής δυναμικότητας 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2012
Αριθμός σκαφών	17.677	17.563	17.382	17.301	17.170	16.333
Συνολική ισχύς (KW)	526.562	517.761	511.443	506.595	506.707	470.081
Χωρητικότητα (GT)	92.509	90.688	89.000	90.206	88.147	80.883

Πηγή: Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών

Πρέπει να επισημανθεί, ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat², η Ελλάδα για το 2011 καταλαμβάνει

² Η χρήση στοιχείων της Eurostat είναι απαραίτητη για να καταγραφεί η θέση της ελληνικής θαλάσσιας αλιείας στην ΕΕ. Σημειώνεται ότι μεταξύ των στοιχείων της Eurostat και της ΕΛΣΤΑΤ παρουσιάζονται μικρές διαφοροποιήσεις που οφείλονται στον προσωρινό ή μη χαρακτήρα των διαθέσιμων στοιχείων. Αυτό όμως δεν εμποδίζει σε καμία περίπτωση τη συγκρισιμότητα των δεικτών.

την πρώτη θέση μεταξύ των 27 κρατών της ΕΕ στον αριθμό των σκαφών με 17.144 σκάφη (20,7% της ΕΕ-27), ακολουθεί η Ιταλία με 16% και η Ισπανία με 13%. Η χωρητικότητα (GT) του Ελληνικού αλιευτικού στόλου αντιστοιχεί στο 5,1% του Ευρωπαϊκού (ΕΕ-27), ενώ η συνολική ισχύς σε kW στο 7,9% της ΕΕ-27 (για το ίδιο έτος). Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι αν και ο ελληνικός στόλος είναι ο πολυπληθέστερος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από άποψη χωρητικότητας υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Σημειώνεται, ότι μεταξύ των ετών 2006-2010 ο αριθμός των σκαφών του ελληνικού στόλου παρουσίασε συνολική μείωση της τάξεως του -5% (από 18.045 σε 17.144 σκάφη). Αντίστοιχη, μείωση παρατηρείται και σε επίπεδο ΕΕ-27, για την ίδια περίοδο (-4,8%). Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στην φθίνουσα γενικά πορεία του τομέα της αλιείας (λόγω αύξησης τιμής καυσίμων, μείωσης ιχθυοαποθεμάτων, κλπ), όσο και στις συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις για την διάλυση των αλιευτικών σκαφών (εφαρμογή ΚΑΛΠ).

Πίνακας 4: Αλιευτικός στόλος των κρατών μελών της ΕΕ, 2011

										
BE	86	0,1%	15 349	0,9%	48 841	0,8%	80	93%	6	7%
BG	2 342	2,8%	7 405	0,4%	61 698	1,0%	85	4%	2 257	96%
DK	2 796	3,4%	65 001	3,8%	234 217	3,7%	7 07	25%	2 089	75%
DE	1 651	2,0%	67 246	4,0%	158 067	2,5%	407	25%	1 244	75%
EE	927	1,1%	14 293	0,8%	39 089	0,6%	124	13%	803	87%
IE	2 176	2,6%	62 502	3,7%	191 237	3,0%	910	42%	1 266	58%
EL	17 144	20,7%	86 895	5,1%	503 334	7,9%	888	5%	16 256	95%
ES	10 678	12,9%	406 626	24,0%	919 755	14,4%	1 201	11%	9 477	89%
FR	7 235	8,7%	172 246	10,2%	1 005 735	15,7%	1 684	23%	5 551	77%
IT	13 199	15,9%	179 493	10,6%	1 077 265	16,8%	4 038	31%	9 161	69%
CY	1 077	1,3%	4 144	0,2%	45 019	0,7%	9	1%	1 068	99%
LV	735	0,9%	37 960	2,2%	55 786	0,9%	73	10%	662	90%
LT	149	0,2%	42 050	2,5%	51 102	0,8%	42	28%	107	72%
MT	1 067	1,3%	8 147	0,5%	78 725	1,2%	26	2%	1 041	98%
NL	730	0,9%	142 066	8,4%	305 955	4,8%	539	74%	191	26%
PL	788	0,9%	32 974	1,9%	82 082	1,3%	162	21%	626	79%
PT	8 392	10,1%	101 578	6,0%	371 284	5,8%	631	8%	7 761	92%
RO	485	0,6%	955	0,1%	6 939	0,1%	21	4%	464	96%
SI	186	0,2%	1 005	0,1%	10 943	0,2%	23	12%	163	88%
FI	3 369	4,1%	16 314	1,0%	172 437	2,7%	79	2%	3 290	98%
SE	1 357	1,6%	30 025	1,8%	172 108	2,7%	273	20%	1 084	80%
UK	6 445	7,8%	201 902	11,9%	808 712	12,6%	2 077	32%	4 368	68%
EU-27	83 014	100,0%	1 696 175	100,0%	6 400 329	100,0%	14 079	17%	68 935	83%

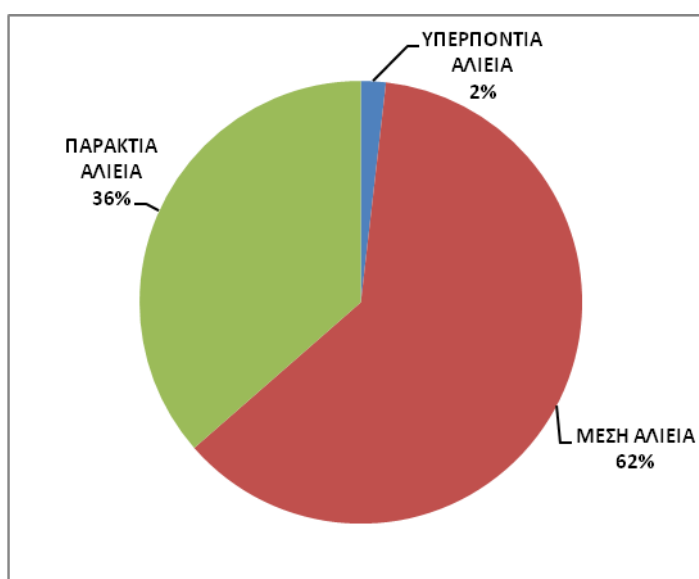
 Αριθμός σκαφών
 Χωρητικότητα GT

 Ισχύς μηχανών σε kW
 Τράτες

 Εκτός τραπεζών

Πηγή: Μητρώο αλιευτικών σκαφών της ΕΕ - Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012

Αναφορικά με τη συνολική ποσότητα των αλιευμάτων, αυτή καταγράφει συνεχή μείωση. Ειδικά για την ποσότητα αλιευμάτων του έτους 2010, σύμφωνα με την κατανομή των αλιευμάτων κατά είδος αλιείας, παρατηρείται ότι το 62% της συνολικής ποσότητας αλιευμάτων, ανήκει στο είδος της μέσης αλιείας, παρά το γεγονός ότι το 96,5% των σκαφών ανήκει στο είδος της παρακτίας αλιείας.

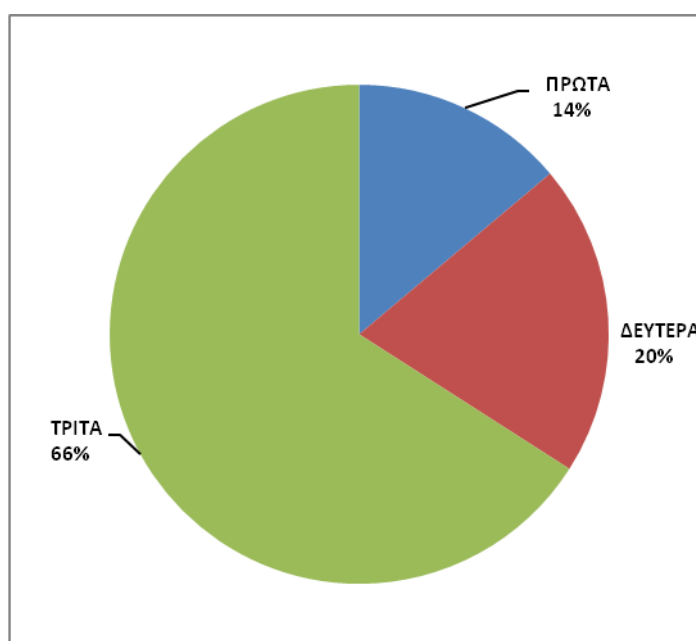
Σχήμα 2: Κατανομή της συνολικής ποσότητας

Πίνακας 5: Ποσότητα αλιευμάτων, κατά είδος αλιείας, 2006 – 2010

Μετρικοί τόνοι	2006	2007	2008	2009	2010
ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ	4.279	3.295	1.965	1.772	1.271
ΜΕΣΗ ΑΛΙΕΙΑ	59.025	54.247	45.387	46.316	43.285
ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΑΛΙΕΙΑ	33.390	36.097	36.469	33.733	25.533
ΣΥΝΟΛΟ	96.695	93.639	83.820	81.822	70.089

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ «Έρευνα Θαλάσσιας Αλιείας»

Συγκρίνοντας τα στοιχεία των αλιευμάτων της έρευνας 2010, κατά κατηγορία (ποιότητα), με τα αντίστοιχα στοιχεία προηγούμενων ετών, παρατηρούμε ότι η μείωση της συνολικής ποσότητας το έτος 2010 προέρχεται από δύο από τις τρεις κατηγορίες ψαριών, αλλά, κυρίως, από τα τρίτα ψάρια. Παρατηρούμε, επίσης, ότι τα τρίτα ψάρια αποτελούν τον κύριο όγκο των αλιευμάτων (περίπου 66,0% του συνόλου).

Σχήμα 3: Αλιεύματα, κατά κατηγορία: 2010

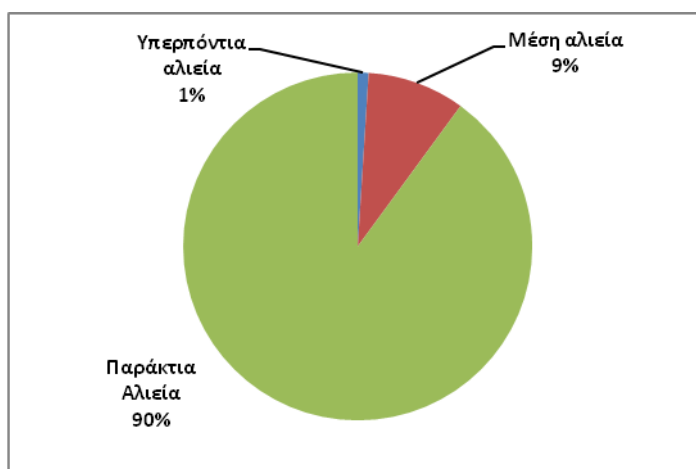
Πίνακας 6: Ποσότητα αλιευμάτων, κατά κατηγορία: 2006 – 2010

Μετρικοί τόνοι	2006	2007	2008	2009	2010
ΠΡΩΤΑ	13.479	12.067	9.078	8.991	9.717
ΔΕΥΤΕΡΑ	18.165	17.861	15.461	16.233	14.154
ΤΡΙΤΑ	65.050	63.711	59.281	56.598	46.218
ΣΥΝΟΛΟ	96.695	93.639	83.820	81.821	70.089

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ «Έρευνα θαλάσσιας Αλιείας»

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η παραγωγή του Ελληνικού στόλου το 2010 (στοιχεία Eurostat) αντιστοιχεί στο 1,4% του συνολικού όγκου παραγωγής του στόλου της ΕΕ-27. Η ελληνική παραγωγή της θαλάσσιας αλιείας παρουσίασε μείωση της τάξεως του -28% μεταξύ 2006-2010 (λόγω μείωσης των σκαφών, αλλά και των αλιευτικών αποθεμάτων), ενώ ποσοστιαία χαμηλότερη μείωση παρουσίασε και η παραγωγή της ΕΕ-27 (-10%) την ίδια χρονική περίοδο. Η αξία της παραγωγής του Ελληνικού στόλου (εκφορτώσεις) ανήλθε στα (περίπου) 399 εκ. ευρώ το 2010 (αύξηση 18,7% σε σχέση με την αξία παραγωγής του 2006).

Σε σχέση με την απασχόληση, ο κλάδος της θαλάσσιας αλιείας απασχολεί άτομα με μόνιμη σχέση απασχόλησης και δεν χρησιμοποιεί εποχιακό προσωπικό. Ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων για το 2010 ανέρχεται σε 12.169 άτομα³. Από τους απασχολούμενους

Σχήμα 4: Απασχόληση κατά είδος αλιείας, 2010

στον κλάδο, το 90% απασχολείται στην παράκτια αλιεία, 9% στη μέση αλιεία και 1% στην αλιεία διεθνών υδάτων. Η απασχόληση στη θαλάσσια αλιεία παρουσιάζει τάσεις μείωσης αντίστοιχες της μείωσης του στόλου. Παρατηρώντας την απασχόληση, κατά είδος αλιευτικού εργαλείου, για τα έτη 2008 και 2010, διαπιστώνουμε ότι με εξαίρεση τα αλιευτικά σκάφη που χρησιμοποιούν κυκλικά

³ Ο δείκτης υποεκτιμά τον πραγματικό αριθμό απασχολούμενων στην αλιεία καθώς αντλείται από τη στατιστική θαλάσσιας αλιείας της ΕΛΣΤΑΤ, που καταγράφει τον αριθμό των απασχολούμενων για τα σκάφη άνω των 19 ίππων.

δίχτυα γρι-γρι, η μέση απασχόληση στα αλιευτικά σκάφη είναι μειωμένη, όπως άλλωστε και το σύνολο της απασχόλησης. Είναι χαρακτηριστικό ότι συγκριτικά με το 2008 η απασχόληση έχει μειωθεί κατά 25,2% στην υπερπόντια αλιεία, 4,5% στην μέση αλιεία, ενώ μικρότερη είναι η μείωση στην παράκτια αλιεία (1,3%).

Πίνακας 7: Μέση Απασχόληση κατά είδος αλιευτικών εργαλείων

	2008	2010	Μεταβολή 2010/2008
Σύνολο	12.402	12.169	-1,9%
Υπερπόντια αλιεία / Δίχτυα συστήματος μηχανότρατας	163	122	-25,2%
Μέση αλιεία / Δίχτυα συστήματος μηχανότρατας	1.154	1.102	-4,5%
Παράκτια Αλιεία	11.085	10.945	-1,3%
<i>Δίχτυα κοινής τράτας από ξηράς συρόμενα</i>	793	756	-4,7%
<i>Κυκλικά δίχτυα γρι-γρι</i>	1.471	1.501	2,0%
<i>Λοιπά</i>	8.821	8.688	-1,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Θα πρέπει να επισημανθεί, ότι η δυσκολία των συνθηκών εργασίας στα σκάφη (κυρίως της μικρής παράκτιας αλιείας), η περιορισμένη δυναμικότητα των σκαφών και η αύξηση στις τιμές των καυσίμων, σε συνδυασμό με την χρηματοπιστωτική κρίση, έχει οδηγήσει στη μείωση της απασχόλησης, στην αύξηση της αδήλωτης εργασίας (με την απασχόληση κυρίως αλλοδαπών αλιεργατών) και την παραμονή ουσιαστικά στο επάγγελμα ατόμων μεγάλης ηλικίας και χωρίς την σχετική κατάρτιση.

Ιχθυοαποθέματα

Σύμφωνα με το «Σχέδιο Προσαρμογής της Αλιευτικής Προσπάθειας του Ελληνικού Στόλου που δραστηριοποιείται στα ελληνικά χωρικά ύδατα» (2010), η κατάσταση των βιολογικών αλιεύσιμων αποθεμάτων, παρά τις μικρές διακυμάνσεις της βιομάζας λόγω των βιολογικών κύκλων των αποθεμάτων, τα τελευταία χρόνια παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα. Αν συγκριθούν οι ποσότητες των αλιευμάτων σε επίπεδο είδους, διαπιστώνεται ότι στα μικρά πελαγικά όπως ο γαύρος και η σαρδέλα, που συνδέονται κυρίως με τα γρι-γρι, η ποσότητα των αλιευμάτων βαίνει μειούμενη με μικρό ρυθμό. Εκτιμάται ότι τα αποθέματα γαύρου και σαρδέλας βρίσκονται στο μέγιστο σημείο εκμετάλλευσης και δεν επιδέχονται επιπλέον επιβάρυνση. Από τα είδη, με υψηλή ποσότητα αλιευμάτων στον

ελλαδικό θαλάσσιο χώρο, που παρατηρείται αύξηση των αλιευμάτων ξεχωρίζει ο Κολιός.

Ενδεικτική της κατάστασης των βασικών ειδών που αλιεύονται (εκφορτώσεις) είναι η εικόνα που αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα, όπου παρουσιάζονται στοιχεία εκφορτώσεων των σημαντικότερων ειδών για τα έτη 2008 και 2010.

Πίνακας 8: Ποσότητα Αλιευμάτων κατά κυριότερα είδη (κατά φθίνουσα τάξη της ποσότητας το 2010)

σε μετρικούς τόνους	2008	2010	Απόλυτη μεταβολή	% Μεταβολή
Σύνολο (συμπεριλαμβανομένου μαλακίων)	83821	70089,3	-13731,7	-16,4%
Σύνολο Ιχθύες	72356,3	59634,5	-12721,8	-17,6%
Γαύροι-Anchovy	15103,3	12041,9	-3061,4	-20,3%
Σαρδέλες-Pilchard	9846	6511	-3335	-33,9%
Βακαλάοι-Hake	5306	4601,8	-704,2	-13,3%
Γόπες-Bogue	3652,3	3201,2	-451,1	-12,4%
Κολιοί-Club mackerel	1867,6	2783,2	915,6	49,0%
Σαυρίδια-Horse mackerel	2735,6	2763,5	27,9	1,0%
Μαριδες-Pickerel	3282,4	2038,9	-1243,5	-37,9%
Κουτσομούρες-Goatfish	1835,6	1933,9	98,3	5,4%
Ξιφίες-Swordfish	439,4	1762,3	1322,9	301,1%
Φρίσσες-Gilt sardine	2659,9	1465,4	-1194,5	-44,9%
Μπαρμπούνια-Red mullet	1471,8	1304	-167,8	-11,4%
Παλαμίδες-Bonito	1155	1240,2	85,2	7,4%
Κέφαλοι-Common grey mullet	1701,8	1198,3	-503,5	-29,6%
Λοιπά ψάρια (παραγωγή ανά ψάρι <1000 μετρικούς τόνους)	21301,6	16792,8	-4508,8	-21,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία αναφορικά με τα εκτιμηθέντα αποθέματα, το 63% του Ατλαντικού και το 82% της Μεσογείου έχουν υπεραλιευθεί⁴, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποδέχεται ότι ένα από τα βασικά αίτια είναι η υπερβάλλουσα ικανότητα του ευρωπαϊκού στόλου⁵.

Έλεγχος Αλιευτικών Δραστηριοτήτων

Ο έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων ασκείται από τη Δ/νση Γενικής Αστυνόμευσης και Κανονισμού Λιμένων Τμήμα Γ' (Αλιείας) του Υπουργείου

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά διαβούλευση σχετικά με τις αλιευτικές δυνατότητες COM (2011) 298 τελικό.

⁵ EU Commission (2008) Reflection on further reform of the CFP, non paper.

Ναυτιλίας & Αιγαίου. Ο έλεγχος έχει ως στόχους, τη βελτίωση της παρακολούθησης των μεγεθών του αλιευτικού στόλου και της λειτουργίας του Κοινοτικού Αλιευτικού Μητρώου, τη τήρηση της αλιευτικής νομοθεσίας σε όλους τους τύπους, των αλιευτικών σκαφών, κλπ. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, κατά το έτος 2009 για τον έλεγχο διατέθηκαν 72 περιπολικά σκάφη και 229 οχήματα, ενώ δεν διατέθηκαν καθόλου αεροσκάφη. Από τα παραπάνω προκύπτει σαφής συρρίκνωση των διατιθέμενων μέσων επιθεώρησης της αλιευτικής δραστηριότητα αν αναλογιστεί κανείς ότι το 2005 διατέθηκαν 203 περιπολικά σκάφη, 322 οχήματα και 7 αεροσκάφη.

Πίνακας 9: Μέσα επιθεώρησης και ελέγχου αλιευτικής δραστηριότητας

ΕΤΗ	Αριθμός Σκαφών που διατέθηκαν για Περιπολίες	Αριθμός Αεροσκαφών	Αριθμός Περιπ. Οχημάτων
2005	203	7	322
2007	83	3	403
2008	83	3	403
2009	72	0	229

Πηγή: Δ/νση Γενικής Αστυνόμευσης και Κανονισμού λιμένων Τμήμα Γ' (αλιείας) (Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου)

Συνολικά, διενεργήθηκαν 13.367 αλιευτικές επιθεωρήσεις, εκδόθηκαν 1.765 αποφάσεις επιβολής κυρώσεων, επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 1,07 εκ. €, ενώ παράλληλα έγινε αφαίρεση αδειών αλιευτικών σκαφών για 14.922 ημέρες. Αυτό καταδεικνύει ότι παρά τη μείωση των διαθέσιμων μέσω οι επιθεωρήσεις και οι έλεγχοι της αλιευτικής δραστηριότητας παρέμειναν σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Πίνακας 10: Επιθεωρήσεις και έλεγχοι αλιευτικής προσπάθειας

ΕΤΗ	Συνολικός Αριθμός Επιθεωρήσεων	Αποφάσεις Επιβολής Κυρώσεων			Υψος επιβληθέντων προστίμων (σε χιλ. Ευρώ)			Ημέρες αφαίρεσης αδειών		
		Επαγγελματικά	Ερασιτεχνικά	Εκρηκτικά-Τοξικά	Επαγγελματικά	Ερασιτεχνικά	Εκρηκτικά-Τοξικά	Επαγγελματικά	Ερασιτεχνικά	Εκρηκτικά-Τοξικά
2005	7.940	436	790	4	336,64	306,64	8	5.985	5.950	-
2006	17.032	532	1.011	10	345,07	386,84	42,467	5.175	9.710	30
2007	14.692	588	946	28	499,01	382,79	97,467	8.785	3.425	14.295
2008	12.645	725	870	10	378,32	341,70	55	12.595	3.725	1.095
2009	13.367	746	1.014	5	657,95	379,97	33,5	11.262	2.565	1.095

Πηγή: Δ/νση Γενικής αστυνόμευσης και Κανονισμού λιμένων Τμήμα Γ' (αλιείας) (Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου)

Διεθνείς Αγορές και Ανταγωνισμός⁶

Στην παγκόσμια αγορά, βασικός προμηθευτής αναδεικνύεται η Κίνα, η οποία παράγει το 16,8% της παγκόσμιας παραγωγής. Ακολουθεί το Περού (7,8%), η Ινδονησία (5,7%) και η Ε.Ε 27 (5,7%). Ακολουθούν οι ΗΠΑ, η Ινδία, η Ιαπωνία και η Ρωσία με μερίδιο που κυμαίνεται (ανά χώρα) από 4,7% έως 4,3%.

Σε σχέση με την Ευρωπαϊκή αγορά, η Δανία και η Ισπανία κατέχουν τις πρώτες θέσεις με 15,35% και 15,01% της παραγωγής αλιευμάτων. Ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία με 11,68% και 8,68% αντίστοιχα, ενώ η Ελλάδα κατέχει την 16^η θέση με 1,63%.

Σημαντικές ποσότητες καταγράφουν και υποψήφια Κράτη – Μέλη ή Τρίτες Χώρες, όπως η Ισλανδία (1,16 εκ. τόνους) και η Τουρκία (0,463 εκ τόνους).

Τάσεις της Αγοράς

Τα προϊόντα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας κατέχουν σημαντική θέση στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια διατροφή, ως πολύτιμη πηγή πρωτεϊνών και ως υγιεινή τροφή. Η μέση παγκόσμια κατανάλωση των συγκεκριμένων προϊόντων ανέρχεται σε 17,8 kg/κεφαλή / έτος, ενώ η μέση κατά κεφαλή κατανάλωση στην ΕΕ-27 είναι 23,3 kg/κεφαλή / έτος, με την Βουλγαρία να καταναλώνει την μικρότερη ποσότητα (4,6 kg/κεφαλή / έτος) και τη Πορτογαλία τη μεγαλύτερη (61,6 kg/κεφαλή / έτος)⁷. Στη χώρα μας η μέση κατά κεφαλή κατανάλωση προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας βρίσκεται κοντά στο μ.ο. της ΕΕ-27 με 20,9 kg/κεφαλή / έτος, με σημαντική μείωση να έχει καταγραφεί τα τελευταία έτη λόγω και της οικονομικής συγκυρίας.

3.2 Υδατοκαλλιέργειες

Στην Ελλάδα η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας έχει ξεκινήσει περισσότερα από τριάντα πέντε χρόνια, αρχικά με την εντατική Υδατοκαλλιέργεια ειδών ιχθύων εσωτερικών επιφανειακών υδάτων και στη συνέχεια με τη θαλάσσια

⁶ Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012.

⁷ Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012.

οστρακοκαλλιέργεια, ενώ τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια με τη ραγδαία αύξηση και δυναμική της θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας.

Ο τομέας της υδατοκαλλιέργειας (με αιχμή τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια), αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εξαγωγικά προϊόντα της χώρας, επιβεβαιώνοντας την εξωστρέφεια και τη συμβολή του στο παραγόμενο εθνικό προϊόν και εισόδημα. Την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη τόσο σε υπενδεδυμένα κεφάλαια, όσο και σε παραγωγή⁸.

Οι υδατοκαλλιέργειες στον ελληνικό χώρο, λαμβάνουν χώρα σε γλυκά, υφάλμυρα ή θαλάσσια νερά. Ο κύριος όγκος των μονάδων υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα εστιάζεται στα θαλάσσια νερά. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται 1.089 μονάδες υδατοκαλλιέργειας και ιχθυογεννητικών σταθμών, εκ των οποίων οι 108 αφορούν μονάδες εσωτερικών υδάτων έναντι 122 μονάδων που δραστηριοποιούνταν το 2005. Οι υπόλοιπες μονάδες αφορούν τα θαλάσσια νερά, εκ των οποίων 334 μονάδες υδατοκαλλιεργειών αφορούν την καλλιέργεια τσιπούρας, λαβρακιού και νέων.

Ανάλογα με τη μέθοδο παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στις εγκαταστάσεις καλλιέργειας ψαριών. Για παράδειγμα στα θαλάσσια νερά κυριαρχούν οι κλωβοί (βλ. Σχήμα 4). Ο αριθμός των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας δεν μεταβάλλεται σημαντικά μεταξύ των ετών 2008 και 2010.

Πίνακας 11: Αριθμός μονάδων υδατοκαλλιέργειας και ιχθυογεννητικών σταθμών ανά είδος εκτροφής

ΕΙΔΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ*	Αριθμός Μονάδων Πάχυνσης και Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί				
	2005	2006	2007	2008	2009
A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΝΕΡΑ - ΣΥΝΟΛΟ	122	96	96	107	108
Πέστροφα	94	69	70	81	83
Κυπρίνος	9	8	8	8	8
Σολομός	5	4	4	4	3
Χέλια	8	9	9	9	9
Λοιπά είδη (Κέφαλοι, Τιλάπια, κλπ)	6	6	5	5	5
B. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΝΕΡΑ - ΣΥΝΟΛΟ	909	976	967	980	981
Τσιπούρα-Λαβράκι-Ν. είδη	310	328	331	333	334
Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί Τσιπ.-Λαβρ.-Ν. ειδών	39	39	39	36	36

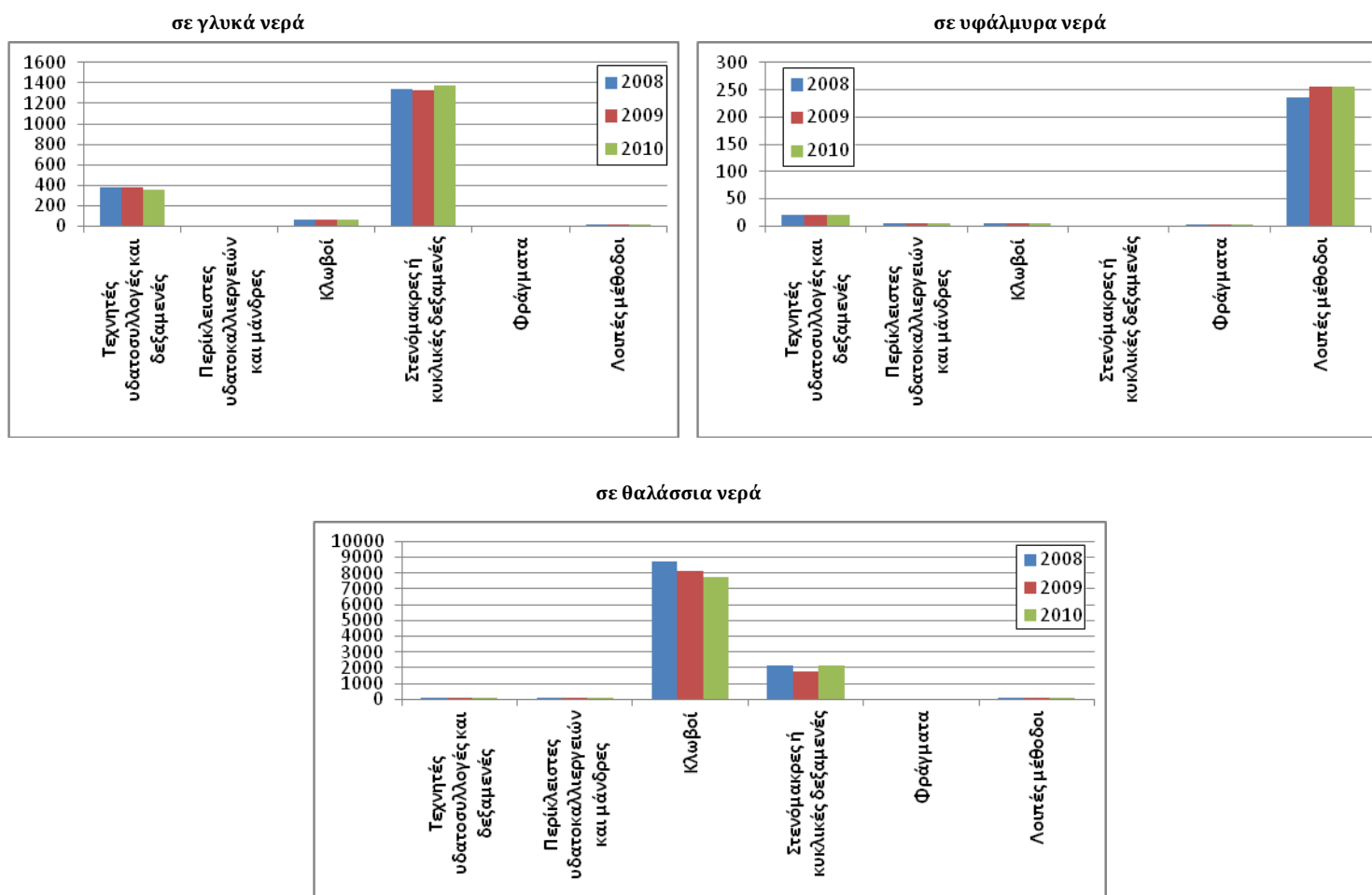
⁸ Σύμφωνα με την μελέτη "Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά Προσδιορίζοντας το νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Ελλάδας", οι υδατοκαλλιέργειες εντάσσονται στην κατηγορία «αναδυόμενοι αστέρες», δηλ. σε εξειδικευμένους υπο-κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, στους οποίους η Ελλάδα κατέχει σχετικό συγκριτικό πλεονέκτημα.

ΕΙΔΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ*	Αριθμός Μονάδων Πάχυνσης και Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί				
	2005	2006	2007	2008	2009
Οστρακοκαλλιέργειες	553	602	590	604	604
Γαριδοκαλλιέργειες	1	1	1	1	1
Πάχυνση μεγάλων πελαγικών ψαριών (τόννος)	1	1	1	1	1
Σπογγοκαλλιέργειες	4	4	4	4	4
Φύκια	1	1	1	1	1
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β)	1031	1072	1063	1087	1089

Κάποιες μονάδες εκτρέφουν περισσότερα από ένα είδος. Έτσι ο πραγματικός συνολικός αριθμός αδειοδοτημένων μονάδων είναι μικρότερος.

Πηγή: Γενική Δν/ση Αλιείας (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων)

Σχήμα 5: Εγκαταστάσεις καλλιέργειας ψαριών, κατά μέθοδο: 2008 – 2010

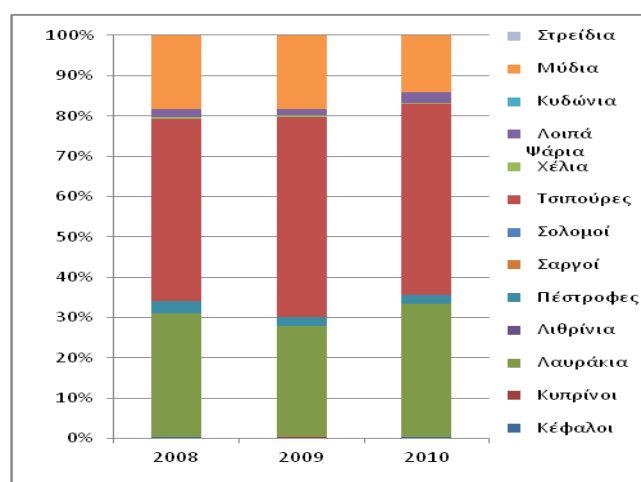
Η παρατήρηση των μεταβολών των στοιχείων κατά την τριετία 2008 – 2010, οδηγεί στη διαπίστωση, ότι η ποσότητα των εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών είτε αυξάνεται, είτε παραμένει σχετικά σταθερή. Για το 2010 ανέρχεται σε 121.155 τόνους ζώντος βάρους, παρουσιάζοντας αύξηση περίπου 5,5% σε σχέση

με το 2008. Ειδικότερα, η ποσότητα των εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ψαριών αυξάνεται σταθερά, ενώ η αντίστοιχη των μαλακίων παρουσιάζει αύξηση κατά τη περίοδο 2008-2009 και σημαντική μείωση την περίοδο 2009-2010. Οι τσιπούρες, τα λαβράκια και τα μύδια είναι τα είδη που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στη συνολική ποσότητα εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών. Στις τσιπούρες και στα μύδια η ποσότητα παρουσιάζει μείωση το έτος 2010, σε σχέση με το 2009, ενώ στα λαβράκια παρουσιάζει αύξηση στην αντίστοιχη περίοδο.

Πίνακας 12: Ποσότητα εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών: 2008 – 2010

κιλά	2008	2009	2010
Σύνολο	114.889.235	121.971.489	121.155.416
Ψάρια	93.789.515	99.581.694	104.008.257
Κέφαλοι	395.072	276.422	350.762
Κυπρίνοι	112.680	113.612	123.030
Λαυράκια	35.036.737	33.631.247	39.884.505
Λιθρίνια	112.698	42.159	17.298
Πέστροφες	3.430.580	2.588.068	2.712.094
Σαργοί	83.636	84.680	153.216
Σολομοί	7.966	22.431	10.101
Τσιπούρες	51.957.200	60.487.964	57.204.202
Χέλια	488.614	428.234	371.990
Λοιπά Ψάρια	2.164.332	1.906.877	3.181.059
Μαλάκια	21.099.720	22.389.795	17.147.159
Κυδώνια	770	670	670
Μύδια	21.078.490	22.382.671	17.063.554
Στρείδια	20.460	6.454	82.935

Πηγή:ΕΛΣΤΑΤ

Σχήμα 6: Ποσότητα εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών: 2008 – 2010

Σε σχέση με την γεωγραφική κατανομή των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, αυτές συγκεντρώνονται κυρίως⁹:

- Όσον αφορά τις θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες στις περιοχές της Δωδεκανήσου και της Εύβοιας, της Θεσπρωτίας, της Κεφαλονιάς – Ιθάκης, της Αιτωλοακαρνανίας και της Φθιώτιδας.
- Όσον αφορά τις οστρακοκαλλιέργειες στις περιοχές της Θεσσαλονίκης (Θερμαϊκός Κόλπος), της Ημαθίας και της Πιερίας.
- Όσον αφορά τις ιχθυοκαλλιέργειες γλυκών νερών την περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας.

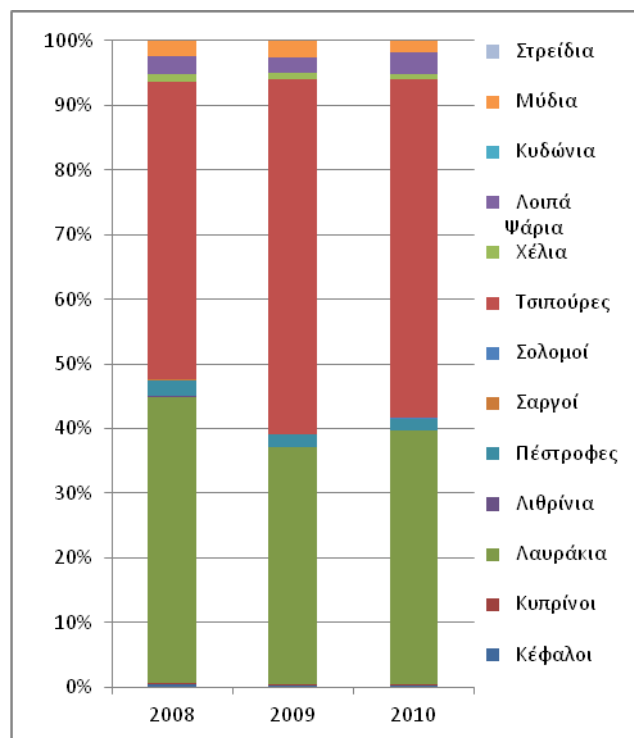
Σε σχέση με την αξία των εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών, αυτή αυξάνεται σταθερά κατά τα τελευταία χρόνια. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε σχέση με το 2008 η αξία των παραγόμενων ειδών αυξήθηκε κατά 20%. Η αξία της παραγωγής το 2010 ανήλθε στα 444.724 χιλ. ευρώ. Η αξία της παραγωγής των εκτρεφόμενων ψαριών τροφοδοτείται κυρίως από τα λαυράκια και τις τσιπούρες, ενώ η αντίστοιχη αξία των μαλακίων από τα μύδια.¹⁰

Πίνακας 13: Αξία εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών: 2008 – 2010 (σε €)

	2008	2009	2010
Σύνολο	370.597.279	395.935.939	444.724.152
Ψάρια	361.500.802	385.745.553	436.405.165
Κέφαλοι	1.723.714	1.257.283	1.106.788
Κυπρίνοι	489.368	501.010	490.711
Λαυράκια	164.198.004	145.166.756	174.822.558
Λυθρίνια	605.131	235.678	102.852
Πέστροφες	8.923.839	7.275.290	7.568.904
Σαργοί	398.660	435.531	772.372
Σολομοί	76.980	178.624	95.410
Τσιπούρες	170.359.692	217.424.657	233.059.079
Χέλια	4.629.109	3.697.663	3.820.785
Λοιπά Ψάρια	10.096.305	9.573.061	14.565.706
Μαλάκια	9.096.477	10.190.386	8.318.987
Κυδώνια	5.560	4.840	3.960
Μύδια	8.995.693	10.156.691	7.927.289
Στρείδια	95.224	28.855	387.738

⁹ Πηγή: Γενική Δν/ση Αλιείας (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης).

¹⁰ Θα πρέπει βέβαια να επισημανθεί, η μη ύπαρξη μηχανισμού παρακολούθησης της πλεονασματικής αγοράς των παραγόμενων προϊόντων των υδατοκαλλιεργειών.

Σχήμα 7: Αξία εκτρεφόμενων ή καλλιεργούμενων ειδών: 2008 – 2010 (σε €)

Η δυναμική αυτή παραγωγή της υδατοκαλλιέργειας συντελεί στη μείωση του εμπορικού ελλείμματος αλιευτικών προϊόντων της ΕΕ, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Σύμφωνα με πρόσφατη κλαδική μελέτη του IOBE¹¹, η Ελλάδα αποτελεί το μεγαλύτερο εξαγωγέα τσιπούρας και λαβρακίου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat το 2009 η συνολική παραγωγή του τομέα αντιστοιχούσε στο 9,4% της συνολικής παραγωγής του τομέα των υδατοκαλλιεργειών της ΕΕ-27, ενώ η αξία της παραγωγής αντιστοιχούσε στο 12,2% της συνολικής αξίας της παραγωγής στην ΕΕ-27. Σε επίπεδο ΕΕ-27, η Ελλάδα για το ίδιο έτος κατείχε την πέμπτη θέση στην παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, ενώ μαζί με την Ισπανία, την Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιταλία αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 75% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής¹².

Συγκριτικά με το 2008 η απασχόληση στον κλάδο είναι μειωμένη τόσο συνολικά όσο και σε επίπεδο νερών παραγωγής. Ειδικότερα, η συνολική απασχόληση είναι

¹¹ Κλαδική Μελέτη 225: Ιχθυοκαλλιέργειες, Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, Ιούνιος 2011

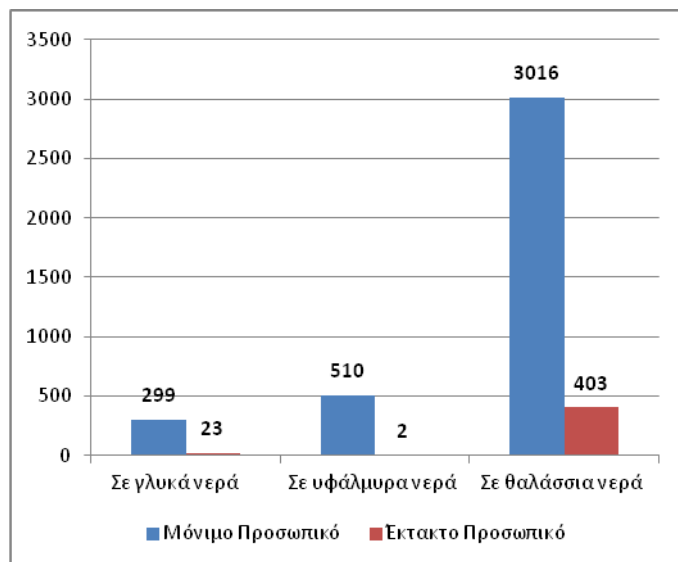
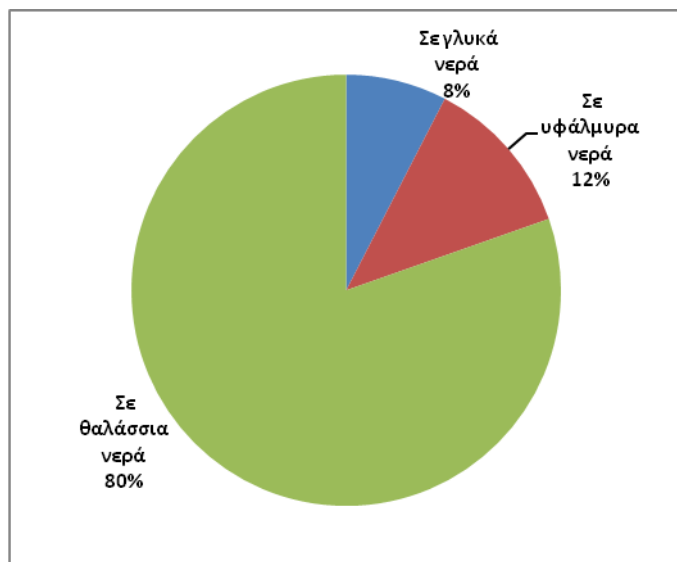
¹² Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012.

μειωμένη κατά 14,2%, με τη μεγαλύτερη μείωση να είναι η μείωση των απασχολούμενων στα θαλάσσια νερά (-16,1%). Η μείωση είναι κυρίως απόρροια της μείωσης του λοιπού μόνιμου προσωπικού και σε πολύ μικρότερο βαθμό της μείωσης του εξειδικευμένου μόνιμου και έκτακτου προσωπικού.

Πίνακας 14: Μέση απασχόληση, κατά είδος εργασιακής σχέσης: 2008 – 2010

	Μόνιμο προσωπικό						Έκτακτο προσωπικό		
	Κάτοχοι ειδικού πτυχίου			Λοιποί					
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Γενικό Σύνολο	450	383	383	413	374	342	373	439	428
Σε γλυκά νερά	18	16	18	294	291	281	19	24	23
Σε υφάλμυρα νερά	6	3	4	537	535	506	8	10	2
Σε θαλάσσια νερά	42	36	36	33	29	26	34	40	40
	6	4	1	03	21	55	6	5	3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σχήμα 9: Απασχολούμενοι, κατά είδος

Επισημαίνεται, ότι παγκοσμίως, υπάρχουν έντονες ανησυχίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της υδατοκαλλιέργειας¹³ (BurrIDGE et al., 2010). Η υδατοκαλλιέργεια, σε περίπτωση που δεν γίνεται η κατάλληλη διαχείριση μπορεί να αλλάξει ακόμη και να καταστρέψει τα οικοσυστήματα και να απελευθερώσει μεγάλες ποσότητες θρεπτικών ουσιών και ρύπων στο νερό. Μελέτες έχουν

¹³ Economic performance of the EU Aquaculture Sector (STECF – OWP – 12 – 03), Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF), March 2012.

συνδέσει την προσφορά υπερβολικής ποσότητας τροφής σε ιχθυοτροφεία με μεταβολές στις βενθικές κοινότητες. Περιττώματα ψαριών σε συνδυασμό με περίσσεια θρεπτικών ουσιών μπορεί να δημιουργήσει ευτροφισμό των υδάτων. Επιπλέον, χημικές ουσίες όπως τα αντιβιοτικά και τα προϊόντα επεξεργασίας νερού, χρησιμοποιούνται ευρέως στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.

Παράλληλα, σημαντικά προβλήματα έχει δημιουργήσει η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού στον τομέα, καθώς η ραγδαία ανάπτυξη του πραγματοποιήθηκε εκτός συγκεκριμένου σχεδίου. Αποτέλεσμα του ανωτέρω ήταν η δημιουργία συγκρούσεων με άλλες δραστηριότητες της παράκτιας ζώνης (ειδικά με όσες σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα).

Αν και η Χώρα διαθέτει το μεγαλύτερο μήκος ακτογραμμής, ενώ η έκταση που καταλαμβάνουν οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας είναι περιορισμένη (η ολική μισθωμένη θαλάσσια έκταση των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας ανέρχεται μόλις σε 8 τετρ. – χλμ), οι συγκρούσεις με τις ανταγωνιστικές δραστηριότητες έχουν προκαλέσει καθεστώς ανασφάλειας για τις άδειες λειτουργίας των μονάδων. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί συνεπώς (σε συνδυασμό με την απαίτηση για τη δημιουργία πολυετούς εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την υδατοκαλλιέργεια όπως αναφέρεται στο άρθρο 43 της πρότασης του Κανονισμού για την ΚΑΛΠ), η έγκριση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του ειδικού πλαισίου «Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού». Πρόκειται για ΚΥΑ (31722/4-11-2011, ΦΕΚ Β' 2505/4-11-2011) της Επιτροπής «συντονισμού της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης», με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων, κανόνων και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στον ελληνικό χώρο και των αναγκών προς τούτο υποδομών, με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου.

Η θέσπιση ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού για τις υδατοκαλλιέργειες σε εθνικό επίπεδο αναμένεται να προσανατολίσει τις μονάδες στις κατάλληλες, από χωροταξική άποψη, θέσεις ώστε να δημιουργηθεί ένα σαφές πλαίσιο

κατευθύνσεων ανάπτυξης για τις αρμόδιες αρχές αδειοδότησης, να προστατευθεί το περιβάλλον και να περιοριστούν οι συγκρούσεις με τις άλλες χρήσεις.

Είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι η ανάπτυξη στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας είναι επιθυμητή, δεδομένου ότι η ζήτηση για ψάρια αυξάνεται (περίπου 22,3 κιλά ανά άτομο σε ετήσια βάση), η συλλεκτική αλιεία έχει μείνει σχετικά στάσιμη και η εξάρτηση από τα εισαγόμενα ψάρια στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξάνεται διαρκώς (με έμφαση των εισαγωγών από Νορβηγία και Κίνα που καταλαμβάνουν το 22% και το 6% της αξίας των συνολικών εισαγωγών αντίστοιχα¹⁴). Επίσης, έχει υποστηριχθεί ότι, δεδομένου ότι η υδατοκαλλιέργεια προσφέρει μια εναλλακτική λύση της συλλεκτικής αλιείας άγριων ειδών, μπορεί να ανακουφίσει την πίεση της αλιείας και να βοηθήσει στην διατήρηση των αλιευτικών αποθεμάτων¹⁵.

3.3 Αλιεία Εσωτερικών Υδάτων

Η αλιεία εσωτερικών υδάτων στη Χώρα που ασκείται σε ποταμούς και λίμνες, αποτελεί ένα τομέα με περιορισμένα στατιστικά στοιχεία, δεδομένου ότι οι αλιείς δεν είναι υποχρεωμένοι να εγγράφονται σε συγκεκριμένο μητρώο. Βάσει της βιβλιογραφικής έρευνας:

- Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των αλιέων και του στόλου:
 - ο Ο μέσο όρος της ηλικίας των απασχολούμενων στην αλιεία Εσωτερικών Υδάτων είναι μεγαλύτερος από αυτόν της παράκτιας αλιείας (>55 ετών).
 - ο Τα σκάφη στο 80% των περιπτώσεων έχουν πολύ μικρό μέγεθος 4-5 μέτρα.
 - ο Πολλά σκάφη δεν έχουν μηχανή και είναι κωπήλατα.
 - ο Πολλά σκάφη είναι παραδοσιακού τύπου (πχ πλάβες).
 - ο Σχεδόν το σύνολο των σκαφών δεν έχει κατάστρωμα.

¹⁴ *Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU*

¹⁵ *Economic performance of the EU Aquaculture Sector (STECF – OWP – 12 – 03), Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF), March 2012.*

- Όσον αφορά την οργάνωση της αλιείας:
 - ο Δεν υπάρχει αρχή αντίστοιχη της λιμενικής που να πιστοποιεί τον απόπλου και τις ημέρες αλιείας των σκαφών στα εσωτερικά νερά.
 - ο Δεν υπάρχει αρχή καταγραφής του ημερήσιου κύκλου εργασιών ενός αλιευτικού τόπου.
 - ο Η αλιεία στα Εσωτερικά Νερά ασκείται από παράδοση και δεν έχουν καθοριστεί ή «αλιευτικές περιοχές».
 - ο Δεν έχουν καθοριστεί τα κριτήρια επαγγελματικότητας.

3.4 Μεταποίηση και Εμπορία Αλιευτικών Προϊόντων

Ο κλάδος της μεταποίησης στη χώρα παρουσιάζει περιορισμένα μεγέθη συγκρινόμενος με αυτόν της ΕΕ-27. Το 2009 σε επίπεδο χώρας λειτουργούσαν 84 επιχειρήσεις μεταποίησης αλιευμάτων με συνολική αξία παραγωγής 123.300 χιλ. Ευρώ (έναντι 109 επιχειρήσεων που λειτουργούσαν το 2008¹⁶).

Σε επίπεδο ΕΕ-27 η συνολική αξία παραγωγής της μεταποίησης ανέρχεται σε 20 δις ευρώ (σχεδόν τριπλάσιος του κύκλου εργασιών της αλιείας), με 3.700 επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται στον κλάδο¹⁷. Οι κυριότερες κατηγορίες μεταποιημένων προϊόντων αλιείας περιλαμβάνουν αλίπαστα, κονσέρβες, καπνιστά, φιλέτα και τυποποιημένα, κατεψυγμένα, και αποκελυφωμένα αλιεύματα. Οι απασχολούμενοι στη μεταποίηση (έτος 2009) ανέρχονται σε 1.193 άτομα.

Ο κλάδος της εμπορίας συνίσταται στο δημόσιο δίκτυο 11 ιχθυοσκαλών και στα 77 ιδιωτικά συσκευαστήρια, αλλά και 11 κέντρα αποστολής οστράκων (Κ.Α.Ο.). Από τις πρώτες διακινούνται υπό συνθήκες χονδρικής πώλησης κυρίως τα προϊόντα συλλεκτικής αλιείας, και λιγότερο αυτά των υδατοκαλλιέργειών, ενώ τα συσκευαστήρια και τα Κ.Α.Ο. υποστηρίζουν άμεσα ή έμμεσα τις μονάδες υδατοκαλλιέργειας.

¹⁶ Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU.

¹⁷ Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU.

Πρέπει όμως να σημειωθεί, ότι οι δομές εμπορίας των προϊόντων αλιείας αν και βελτιώθηκαν σημαντικά τα τελευταία χρόνια λόγω των παρεμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΠ Αλιείας 2000 -2006, δεν θεωρούνται ικανοποιητικές. Ειδικά για τις ιχθυόσκαλες (οι οποίες διακινούν τις μεγαλύτερες ποσότητες αλιευμάτων), πρέπει να τονισθεί η μη εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων διάθεσης.

Στα θέματα εμπορίας εξακολουθεί να παρατηρείται ενεργοποίηση των ομάδων παραγωγών των αλιέων που θα μπορούσαν να διασφαλίσουν καλύτερες προϋποθέσεις διαμόρφωσης τιμών και ενδεχομένως μεγαλύτερες απολαβές για τους αλιείς. Επισημαίνεται, ότι όσον αφορά το θέμα των τιμών στα κατεψυγμένα αλιεύματα, οι τιμές παρουσιάζουν (σχεδόν) σε καθημερινή βάση μεταβολές, με δεδομένο ότι η παραγωγή – λόγω του ότι πρόκειται κυρίως για προϊόντα της ελεύθερης αλιείας- επηρεάζεται εύκολα από παράγοντες, όπως η εποχικότητα, η διαθεσιμότητα, η επάρκεια των πρώτων υλών, η δυνατότητα αλίευσης ανά αλιευτικό πεδίο, οι παγκόσμιοι κανονισμοί αλιείας, οι περίοδοι αλιείας, οι ανάγκες της παγκόσμιας κατανάλωσης, καθώς και οι ιδιαιτερότητες των αγορών¹⁸.

Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός, ότι ο τομέας της αλιείας στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από την απουσία ουσιαστικής παρέμβασης αλιευτικών συνεταιρισμών στην εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.¹⁹

3.5 Αλιευτικές Περιοχές

Η αλιευτική δραστηριότητα στη Χώρα συγκεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στις νησιωτικές και παράκτιες περιοχές της. Η ανάπτυξη της Αλιείας διαχρονικά είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση έντονων φαινομένων εξάρτησης ορισμένων περιοχών της χώρας από την αλιευτική δραστηριότητα, περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται αφενός από σημαντικά δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά προβλήματα και αφετέρου από τις ελλείψεις που παρατηρούνται σε βασικές

¹⁸ Ενδιάμεση Έκθεση Αξιολόγησης ΕΠ Αλιείας 2007-2013.

¹⁹ Αρχικές Παρατηρήσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ για την Πρόταση Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), Ιούλιος 2011.

υποδομές (πχ αλιευτικοί λιμένες, αλιευτικά καταφύγια, οδικές υποδομές, κλπ²⁰). Από την άλλη, τα φυσικά πλεονεκτήματά τους, σε συνδυασμό με ελκυστικότητά τους ως τουριστικοί προορισμοί αποτελούν ένα θετικό πλαίσιο που μπορεί να αξιοποιηθεί προκειμένου να αντιστραφούν οι αρνητικές εξελίξεις και να επιτευχθεί η αειφόρος ανάπτυξη των περιοχών αυτών. Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως αλιευτική, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, χρησιμοποιήθηκαν συγκεκριμένα κριτήρια, ως ακολούθως:

- Αλιευτικός Χαρακτήρας της περιοχής:
 - Ποσοστό απασχόλησης στην αλιεία στη συνολική απασχόληση της περιοχής.
 - Πληθυσμιακή Πυκνότητα.
 - Εξέλιξη της απασχόλησης που σχετίζεται με την αλιεία στην περιοχή.
- Ομοιογένεια και συνεκτικότητα της περιοχής παρέμβασης
 - Φυσική, κοινωνική και οικονομική ομοιογένεια της περιοχής.
 - Συνεκτικότητα και προοπτική μεγιστοποίησης των αποτελεσμάτων της παρέμβασης.
- Δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης.

Αφορά στην εξέλιξη του συνολικού πληθυσμού της περιοχής, το δείκτη γήρανσης, και το δείκτη εξάρτησης.

- Η συνολική απασχόληση στην περιοχή παρέμβασης

Αφορά τη μεταβολή της συνολικής απασχόλησης.

Στην παρούσα φάση, ο χαρακτηρισμός περιοχών ως αλιευτικών αποτελεί μια δύσκολη προσπάθεια, δεδομένης της μετακίνησης τμημάτων του πληθυσμού από

²⁰ Για τις ελλείψεις της χώρας σε αλιευτικούς λιμένες και καταφύγια έχει εκπονηθεί σχετική μελέτη στο πλαίσιο της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, όπου καταγράφονται όλες οι δυνητικές ανάγκες (Μελέτη διερεύνησης των αναγκών της Χώρας σε Αλιευτικούς Λιμένες - Καταφύγια, απαιτούμενες χρήσεις και υποδομή ανά Γεωγραφικό Διαμέρισμα, Υπουργείο Γεωργίας 2004).

ή και προς τα αστικά κέντρα λόγω της οικονομικής συγκυρίας. Η απογραφή πληθυσμού του 2011, μπορεί να προσφέρει μια βάση εκτίμησης για το χαρακτηρισμό των περιοχών, εντούτοις ενδεχόμενα να υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις με την πραγματική κατάσταση. Ως πιο ασφαλές κριτήριο καταγράφεται η απασχόληση στον τομέα, με όποιες επισφάλειες μπορεί να έχει το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας.

3.6 Περιβάλλον²¹

Η σημερινή μορφή του Ελλαδικού χώρου (χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής) είναι αποτέλεσμα της επίδρασης πολύπλοκων γεωτεκτονικών δραστηριοτήτων. Η μεγάλη έκταση της ακτογραμμής της Ελλάδας διαμορφώνει μια αντίστοιχα μεγάλη ποικιλία παράκτιων περιοχών με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Σε αυτές περιλαμβάνονται απότομες βραχώδεις ακτές και βραχώδεις παραλίες, αμμώδεις παραλίες και εκβολικά συστήματα. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ελληνικού θαλάσσιου χώρου καθορίζουν τις φυσικοχημικές θαλάσσιες παραμέτρους όπως θερμοκρασία, αλατότητα, ρεύματα και κυματισμό. Αυτά με την σειρά τους καθορίζουν τους υψηλούς δείκτες βιοποικιλότητας και τις ιδιαίτερες φυσικοχημικές συνθήκες που παρατηρούνται στις Ελληνικές θάλασσες αλλά και στην ευρύτερη Μεσόγειο.

Από τις 359 περιοχές που περιλαμβάνονται στον Εθνικό κατάλογο προτεινόμενων περιοχών για ένταξη στο διευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000²², οι 124 (34,5%) περιλαμβάνουν και παράκτια ή θαλάσσια τμήματα. Στα φύλλα δεδομένων της βάσης Natura 2000, καταγράφονται τα είδη της ιχθυοπανίδας που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς επίσης και άλλα σημαντικά είδη της ελληνικής ιχθυοπανίδας.

Αναφορικά με τους υδάτινους πόρους, τα γενικά χαρακτηριστικά εστιάζουν:

- Στην άνιση και ανομοιόμορφη κατανομή των υδατικών πόρων στο χώρο.
- Στην άνιση κατανομή και ανομοιόμορφη της ζήτησης στο χώρο.

²¹ Έχουν ληφθεί στοιχεία από την ΣΜΠΕ του ΕΠ Αλιείας 2007-2013.

²² Οδηγία 92/43/ΕΟΚ- Τόποι Κοινοτικού Ενδιαφέροντος «SCI» και Οδηγία 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της ορνιθοπανίδας - Ζώνες Ειδικής Προστασίας «SPA».

- Η γεωμορφολογία της χώρας.
- Η εξάρτηση της βόρειας Ελλάδας από τις επιφανειακές απορροές ποταμών που έρχονται από γειτονικά κράτη (περίπου 13 km³/χρόνο).

Αναφορικά με το ατμοσφαιρικό περιβάλλον, τα τελευταία χρόνια καταγράφεται σχετική μείωση των συγκεντρώσεων για ορισμένους ρύπους όπως τα σωματίδια, το διοξείδιο του αζώτου, το διοξείδιο του θείου και οι υδρογονάνθρακες. Εντούτοις, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα υπερβάσεων των ορίων που καθορίζονται από την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία.

Οι κύριοι ρύποι που προέρχονται από τον αλιευτικό στόλο θεωρούνται τα NO_x και τα αιωρούμενα σωματίδια. Το ποσοστό συνεισφοράς των παραπάνω πηγών στην υποβάθμιση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος μπορεί να θεωρηθεί αμελητέα, σε σχέση με τη συνεισφορά των υπολοίπων κλάδων (μεταφορές, βιομηχανική ρύπανση κτλ).

Σε σχέση με τις κλιματολογικές συνθήκες, είναι σαφές ότι οι εκπομπές αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, συμβάλλουν (σε παγκόσμιο και συνεπώς σε εθνικό επίπεδο) στην υπερθέρμανση, της οποίας βασικά αποτελέσματα είναι η αύξηση της στάθμης των θαλασσών, η αύξηση των ακραίων καιρικών φαινομένων (όπως οι πλημμύρες), καθώς και η μεταβολή των κλιματικών ζωνών, καθιστώντας καλλιεργήσιμες εκτάσεις ερήμους (φαινόμενο ερημοποίησης).

Σημαντική παράμετρος που επηρεάζει το περιβάλλον, αποτελεί η υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού κατά μήκος της ακτογραμμής. Η άσκηση συγκεκριμένων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων προκαλεί πίεση στα παράκτια και θαλάσσια οικοσυστήματα, με αποτέλεσμα αρνητικές επιπτώσεις σε αυτά.²³

Η αλιεία σε πρώτο επίπεδο έχει επίπτωση στους πληθυσμούς των ειδών που αποτελούν άμεσο στόχο της και που χαρακτηρίζονται ως αλιευτικά αποθέματα. Η συνέπειες της αλιείας επεκτείνονται επίσης σε είδη που αποτελούν θηρευτές αλλά και θηράματα των πληθυσμών-στόχων. Επίσης αρνητικές επιπτώσεις

²³²³ Ενδεικτικά καταγράφονται η αστική ανάπτυξη, η βιομηχανική ανάπτυξη, η αγροτική ανάπτυξη, η τουριστική ανάπτυξη, η εμπορική και μεταφορική ναυσιπλοΐα, καθώς και οι δραστηριότητες του αλιευτικού τομέα.

παρουσιάζονται σε είδη που δεν αποτελούν στόχο αλιείας, αλλά συλλαμβάνονται ακούσια από τα αλιευτικά εργαλεία. Στις αρνητικές επιπτώσεις της αλιείας μπορεί να συμπεριληφθεί ακόμη η καταστροφή των βενθικών βιοκοινωνιών και βιοτόπων από ορισμένα συρόμενα αλιευτικά εργαλεία που αλιεύουν βυθόβιους οργανισμούς. Τέλος ένα ακόμα πρόβλημα είναι η αποκαλούμενη άδηλη αλιεία που οφείλεται στην απώλεια αλιευτικού εξοπλισμού στον οποίο αιχμαλωτίζονται τα ψάρια αλλά και άλλοι θαλάσσιοι οργανισμοί.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η φύση και η έκταση των επιπτώσεων της αλιείας εξαρτώνται από τον τύπο και το μέγεθος των χρησιμοποιούμενων αλιευτικών εργαλείων, καθώς και την έκταση και ένταση της ακολουθούμενης αλιευτικής τακτικής. Επίσης οι επιπτώσεις της αλιείας είναι διαφορετικές σε διαφορετικών φυσικών, χημικών και βιολογικών χαρακτηριστικών νερά.

Όσον αφορά την υδατοκαλλιέργεια γίνεται ειδική αναφορά σε προηγούμενη ενότητα. Προκύπτει ότι τόσο η φύση, όσο και η ένταση των επιπτώσεων είναι διαφορετική ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του τόπου εκτροφής, τον τύπο και την μέθοδο εκτροφής, το εκτρεφόμενα είδη σε κάθε περίπτωση. Ειδικά για τις υδατοκαλλιέργειες, αναμένεται σημαντικός περιορισμός μετά την εφαρμογή του ειδικού χωροταξικού σχεδίου.

Ως προτεραιότητες για τον τομέα, θα μπορούσαν να αναδειχθούν (ενδεικτικά):

- ✓ Ο περιορισμός της υπεραλίευσης των αλιευτικών πεδίων και της εξάντληση των αλιευτικών αποθεμάτων.
- ✓ Η αντιμετώπιση της άδηλης αλιείας και την μείωση των απορρίψεων.
- ✓ Η μείωση της κατανάλωσης καυσίμων και των εκπομπών αέριων ρύπων από αλιευτικά σκάφη.
- ✓ Η μείωση των επιπτώσεων της εντατικής υδατοκαλλιέργειας στο περιβάλλον.
- ✓ Η προώθηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας και η ενίσχυση των φιλοπεριβαλλοντικών μορφών υδατοκαλλιέργειας.

- ✓ Η εφαρμογή εγκαταστάσεων προστασίας του περιβάλλοντος σε μονάδες επεξεργασίας και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων.
- ✓ Η προστασία της ανθρώπινης υγείας από ακατάλληλα τρόφιμα:
- ✓ Η αειφορική διαχείριση των ευαίσθητων περιοχών και στοιχείων του περιβάλλοντος και την προστασία των θεσμοθετημένων, προστατευόμενων περιοχών και ειδών.
- ✓ Την προστασία της φυσικής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στις αλιευτικές περιοχές.

3.7 Θεσμικό Πλαίσιο

Σε γενικές γραμμές (βάσει και του Κεφαλαίου III: Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του Κανονισμού του ΕΤΘΑ), στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν ιδιαίτερες θεσμικές και οργανωτικές προσαρμογές, οι οποίες να αποτελούν προϋποθέσεις και να επηρεάζουν την αποτελεσματική προώθηση των προτεραιοτήτων ανάπτυξης της Χώρας.

Αναφορικά με το βαθμό ετοιμότητας κάλυψης μέχρι 31-12-2014 ή το αργότερο μέχρι 31-12-2016 των αιρεσιμοτήτων (και οι οποίες προβλέπονται στο παράρτημα IV του Γενικού Κανονισμού), θα πρέπει να επισημανθεί ότι:

- Δεν σχετίζονται με τις άμεσες αρμοδιότητες του τομέα της αλιείας, αλλά αποτελούν κατά βάση αρμοδιότητες της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.
- Σύμφωνα με τις συμβιβαστικές προτάσεις όπως αποτυπώνονται στην παρούσα φάση της διαβούλευσης μεταξύ Επιτροπής και Κ-Μ), οι Γενικοί όροι θα απαλειφθούν από το κείμενο του Κανονισμού του ΕΤΘΑ.

Αναφορικά με τους Ειδικούς εκ των προτέρων καθορισμένους όρους, διαφαίνεται ότι το Κ-Μ θα καλύψει τις απαιτήσεις τους. Ειδικότερα, σε σχέση με τη «Σύσταση επιχείρησης», το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων έχει προβεί τις σχετικές διαδικασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business

Act - SBA) και της αναθεώρησής του της 23ης Φεβρουαρίου 2011, συμπεριλαμβανομένης της αρχής «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις».

Σε σχέση τόσο με την αποδεδειγμένη διοικητική ικανότητα συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις περί δεδομένων με στόχο τη διαχείριση της αλιείας που καθορίζονται στο άρθρο 37 του κανονισμού για την ΚΑΛΠ, όσο και με την αποδεδειγμένη διοικητική δυνατότητα συμμόρφωσης με την εφαρμογή ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεώρησης και επιβολής όπως προβλέπεται στο άρθρο 46 του κανονισμού για την ΚΑΛΠ και διευκρινίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 1224/2009, το Κ-Μ εκτιμάται ότι θα έχει καλύψει τις σχετικές απαιτήσεις.

Ήδη μέσω του Νόμου 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α/11-4-2012), ορίζεται το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού - ΔΗΜΗΤΡΑ, ως υπεύθυνος φορέας για το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων. Το Ινστιτούτο (το οποίο υποχρεούται να συμπράττει και με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών), έχει αναλάβει την ευθύνη της συλλογής πρωτογενών βιολογικών, τεχνικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων που αφορούν στον τομέα της αλιείας στο πλαίσιο πολυετούς εθνικού προγράμματος και των προπαρασκευαστικών ενεργειών σύνταξης και υποβολής προτάσεων σε όλα τα στάδια του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, καθώς και της δημιουργίας, τήρησης, ασφαλούς αποθήκευσης σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων²⁴,

Με το ίδιο Νομοθέτημα (Άρθρο 206) συνιστάται παράλληλα Ειδική Αποκεντρωμένη Υπηρεσία «Σταθμός Ελέγχου Αλιευτικών Προϊόντων», η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αλιείας της Γενικής Γραμματείας Ναυτιλίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, με σκοπό τη διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων επί των εισαγόμενων αλιευτικών προϊόντων από τρίτες χώρες, στο πλαίσιο εφαρμογής της αλιευτικής νομοθεσίας.

Σημαντικά στοιχεία για το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο αποτελούν ο νόμος «Θαλάσσια Στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου

²⁴ Όπως καθορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2008 «σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική».

περιβάλλοντος» με τον οποίο εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με την Οδηγία 2008/56/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17/6/2008.

3.8 Βασικά Συμπεράσματα Υφιστάμενης Κατάστασης

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, διαφαίνονται τα ακόλουθα αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση του τομέα:

- Η χώρα διαθέτει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με συνολικό μήκος που ξεπερνάει τα 16.000 χιλιόμετρα, με (περίπου) το 20% της συνολικής έκτασης της χώρας να αντιστοιχεί σε νησιώτικές περιοχές. Στις περιοχές αυτές κατοικεί το 12% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας (περίπου) με αυξητικές τάσεις, ενώ επισημαίνεται ότι τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα), είναι παράκτια, με αποτέλεσμα το 90% του πληθυσμού²⁵ να είναι συγκεντρωμένο κατά μήκος της ακτογραμμής σε πολλές περιοχές της οποίας ο πληθυσμός κατά την θερινή περίοδο δεκαπλασιάζεται λόγω προσέλκυσης τουριστών.
- Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από το μικρό μέγεθος σκαφών, την περιορισμένη χωρητικότητα και τη σχετικά χαμηλή ιπποδύναμη των μηχανών των σκαφών. Η χώρα σε επίπεδο Ε.Ε εξακολουθεί να κατέχει το μεγαλύτερο αριθμό σκαφών (16.333 σκάφη), αλλά μικρού μεγέθους (97,6% των σκαφών είναι κάτω των 12m)²⁶, χωρητικότητας και ιπποδύναμης μηχανών και έναν από τους πιο «γερασμένους» σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αλιευτικό στόλο (η συνολική χωρητικότητας ανέρχεται σε 80.882 GT και η συνολική ισχύς κινητήρα σε 470.080 KW, ενώ η μέση ηλικία των αλιευτικών σκαφών εκτιμάται στα 27 έτη)²⁷.

²⁵ ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2011.

²⁶26 Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών (19-7-2012).

²⁷27 Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών (19-7-2012).

- Η θαλάσσια αλιεία αποτελεί το βασικό κορμό του τομέα, τόσο από άποψης παραγωγής, όσο και απασχόλησης. Ο κλάδος απασχολεί σημαντικό αριθμό ατόμων με μόνιμη σχέση απασχόλησης (>12.000 άτομα²⁸) και δεν χρησιμοποιεί εποχιακό προσωπικό. Η απασχόληση στη θαλάσσια αλιεία παρουσιάζει τάσεις μείωσης αντίστοιχης της μείωσης του στόλου.
- Οι συνθήκες εργασίας στα σκάφη (κυρίως της μικρής παράκτιας αλιείας), η περιορισμένη δυναμικότητα των σκαφών και η αύξηση στις τιμές των καυσίμων, σε συνδυασμό με την χρηματοπιστωτική κρίση, έχει οδηγήσει στη μείωση της απασχόλησης, στην αύξηση της αδήλωτης εργασίας (με την απασχόληση κυρίως αλλοδαπών αλιεργατών) και την παραμονή ουσιαστικά στο επάγγελμα ατόμων μεγάλης ηλικίας και χωρίς την σχετική κατάρτιση.
- Καταγράφεται μείωση των ιχθυοαποθεμάτων (μείωση 16,3% ανάμεσα στα έτη 2008-2010²⁹), με συγκεκριμένα είδη να βρίσκονται στο μέγιστο σημείο εκμετάλλευσης και να μην επιδέχονται επιπλέον επιβάρυνση (πχ γαύρος , σαρδέλα).
- Οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν ένα ολοένα και αναπτυσσόμενο κλάδο της αλιείας, με αποτέλεσμα να θεωρούνται ως μια εκ των σημαντικότερων επενδυτικών ευκαιριών της Ελληνικής οικονομίας. Παρά τη σχετικά μικρή συμβολή του στο ΑΕΠ της Χώρας, ύστερα από περίπου τρεις δεκαετίες λειτουργίας της, η συμβολή της καλλιέργειας τσιπούρας και λαβρακιού στην ελληνική πρωτογενή παραγωγή είναι σημαντική τόσο από την άποψη της αξίας της παραγωγής, όσο και από την άποψη του εξωτερικού εμπορίου (9,4% της παραγωγής της Ε.Ε ή 12,4% της συνολικής αξίας³⁰). Οι ελληνικές εξαγωγές αλιευτικών προϊόντων ακολουθούν την τάση της τσιπούρας και λαβρακιού όσον αφορά την αξία παραγωγής. Έτσι, η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού συμβάλλει στο συνολικό πλεόνασμα

²⁸ Ο δείκτης υποεκτιμά των πραγματικό αριθμός απασχολούμενων στην αλιεία καθώς αντλείται από τη στατιστική θαλάσσιας αλιείας της ΕΛΣΤΑΤ, που καταγράφει τον αριθμό των απασχολούμενων για τα σκάφη άνω των 19 ίππων.

²⁹ ΕΛΣΤΑΤ, 2008-2010.

³⁰ Facts and figures on the Common Fisheries Policy Basic statistical data, EU 2012.

του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών για τα προϊόντα αλιείας στην Ελλάδα από το 2003. Εκτός αυτού, η συγκεκριμένη βιομηχανία προσφέρει απασχόληση (>4.000 απασχολούμενοι³¹), διατηρώντας έτσι τη συνοχή στις παράκτιες και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας. Νέες προοπτικές ανάπτυξης αναμένεται να προσφέρει παράλληλα και η εφαρμογή του ειδικού χωροταξικού σχεδίου.

3.9 Αποτελέσματα από τις μέχρι σήμερα αναπτυξιακές προσπάθειες

Η ενίσχυση του τομέα της αλιείας με την υλοποίηση οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεων σε επίπεδο Ε.Ε ξεκίνησαν στις αρχές της δεκαετίας του '80 με την διαμόρφωση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ), ενώ το 1993 ιδρύθηκε το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας μεταφέροντας έτσι την ευθύνη της επιλογής των επενδυτικών έργων του τομέα στα Κράτη – Μέλη, βάσει της αρχής της επικουρικότητας.

Από το 1994 η Ελλάδα έχει προχωρήσει στην υλοποίηση δυο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (1994-1999 και 2000-2006), καθώς και μίας Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (PESCA 94-99), ενώ κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2007-2013 υλοποιείται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013 με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ).

Στην παρούσα ενότητα αποτυπώνονται με συνοπτικό τρόπο τα αποτελέσματα των δράσεων της τρέχουσας και των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, σε σχέση με την επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων του τομέα της Αλιείας. Η αποτίμηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων και σε άμεση συσχέτιση με τις προτεραιότητες της ΕΕ2020 εστίασε στα ακόλουθα (και ανά προγραμματική περίοδο):

³¹ ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία για την περίοδο 2008-2010.

Προγραμματική Περίοδο 1994-1999

Κατά την προγραμματική περίοδο, τόσο το ΕΠ, όσο και η ΚΠ PESCA, συνέβαλαν στα ακόλουθα:

- Στη μείωση της αλιευτικής ικανότητας, μέσα από τις δράσεις διάλυσης των αλιευτικών σκαφών (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6).
- Στον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση του αλιευτικού στόλου (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6).
- Στην προσπάθεια αλλαγής στην ηλικιακή σύνθεση των ψαράδων (ΘΣ3 και ΘΣ8).
- Αύξηση των προϊόντων υδατοκαλλιεργειών – θαλασσινά, της αξίας τους και της απασχόλησης στην αλυσίδα παραγωγής και εμπορίας τους (συσχέτιση με ΘΣ3 και ΘΣ8). Σημειώνεται ότι για την προγραμματική περίοδο 1994-1999, η αύξηση της δυναμικότητας αφορούσε σε 12.874 τον. θαλασσινά είδη, 5.204 τον. όστρακα, και 875 τον. είδη γλυκού νερού, ενώ για την περίοδο 2000-2006, σε 10.600 τον. θαλασσινά είδη, 926 τον. είδη γλυκού νερού, 3.680 τον. όστρακα και 59,98 εκατ. ιχθύδια.
- Αύξηση σε όγκο και αξία των μεταποιημένων αλιευμάτων (συσχέτιση με ΘΣ3). Η αύξηση της μεταποιητικής ικανότητας που προέκυψε ανήλθε στους 14.000 τόνους.
- Αύξηση του όγκου της παραγωγής που διακινείται μέσα από εγκεκριμένα δίκτυα εμπορίας (συσχέτιση με ΘΣ3).
- Βελτίωση των αλιευτικών υποδομών της χώρας (συσχέτιση με ΘΣ3).

Προγραμματική Περίοδο 2000-2006

Κατά την προγραμματική περίοδο το ΕΠ συνέβαλε στα ακόλουθα:

- Το ΕΠ.ΑΛ 2000 – 2006 από χρηματοδοτικής άποψης έδωσε έμφαση στην ενίσχυση των υδατοκαλλιεργειών, της μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών

προϊόντων, καθώς και για την προσαρμογή της αλιευτικής προσπάθειας (συμβολή κυρίως με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6).

- Ο αλιευτικός στόλος μειώθηκε, ιδιαίτερα ο αριθμός των σκαφών ηλικίας μεγαλύτερης των 15 ετών, ενώ παράλληλα η υλοποίηση δράσεων διάλυσης αλιευτικών σκαφών συνέβαλε στην μερική αποσυμφόρηση της παράκτιας ζώνης. Ουσιαστικά μειώθηκε η χωρητικότητα του αλιευτικού στόλου κατά 18,82% (20.000 GT) και η ισχύς κατά 17,01% (110.000 KW της συνολικής ισχύος του αλιευτικού στόλου). Παράλληλα η υλοποίηση του Μέτρου συνετέλεσε θετικά στην διατήρηση και προστασία των αλιευτικών αποθεμάτων (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6).
- Σε κάποιο βαθμό παρουσιάζεται ανανέωση του αλιευτικού στόλου, μέσω δράσεων εκσυγχρονισμού και αντικατάστασης των αλιευτικών σκαφών (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6). Ειδικότερα, το ΕΠ συνέβαλε την κατασκευή σκαφών χωρητικότητας 1.400 GT με ισχύ 11.000 KW, ενώ εκσυγχρονίστηκαν σκάφη χωρητικότητας 15.000 GT και ισχύος 60.000KW.
- Ενισχύθηκε σημαντικά ο κλάδος των υδατοκαλλιεργειών, αν και το γεγονός μη ίδρυσης νέων επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με την σε αρκετές περιπτώσεις αδυναμία των επιχειρήσεων να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια, περιορίζει την δυναμική του κλάδου (συμβολή σε ΘΣ3 και ΘΣ8).
- Στον κλάδο της μεταποίησης βελτιώθηκαν οι γενικές συνθήκες λειτουργίας των μονάδων, χωρίς όμως η προσπάθεια να είναι εστιασμένη πχ σε θέματα περιβαλλοντικών όρων (συμβολή σε ΘΣ3, ΘΣ και ΘΣ8). Σημειώνεται, η αύξηση της μεταποιητικής ικανότητας (+18.923 τόνοι).

Προγραμματική Περίοδος 2007-2013

Το ΕΠ Αλιείας έχει ως στόχο να συμβάλλει στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων (όπως έχουν οριστεί στο Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ 2007 - 2013), συμπληρωματικά με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, αλλά και τομεακά ΕΠ με δράσεις που δρουν υποστηρικτικά στο ΕΠ (πχ δράσεις μεταφορών, ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας). Η στρατηγική του έχει βασιστεί σε μια σειρά εισροών, οι οποίες αφορούν στην ανάλυση της κοινωνικό-οικονομικής

κατάστασης κάθε κλάδου, στα ισχυρά και αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές που προκύπτουν από την προηγούμενη ανάλυση, στις διαπιστωμένες ανάγκες / προτεραιότητες, καθώς και στις εθνικές (ΕΣΠΑ, ΕΠΜ, Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ) και Ευρωπαϊκές (Κ.ΑΛ.Π, Στρατηγική Λισαβόνας και Γκέτεμποργκ, Κανονισμός Μεσογείου, κλπ.) πολιτικές. Ειδικότερα, το ΕΠ της προγραμματικής περιόδου, προγραμματικά ενισχύει μια σειρά από δράσεις που αφορούν:

- Μόνιμη ή προσωρινή παύση δραστηριοτήτων (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6). Στα πλαίσια της προγραμματικής περιόδου έχει προγραμματιστεί η διάλυση 1.700 αλιευτικών σκαφών (συν. χωρητικότητας 5.610 GT & συν. ισχύος 56.321 KW δίνοντας προτεραιότητα σε σκάφη που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε κλειστούς Κόλπους & ευαίσθητα οικοσυστήματα, σε σκάφη παλαιότητας άνω των 15 ετών και σε μικρά σκάφη ολικού μήκους κάτω των 7 μέτρων³².
- Επενδύσεις επί αλιευτικών σκαφών και επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ4 και ΘΣ6).
- Ενίσχυση της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας (συσχέτιση με ΘΣ1, ΘΣ3, ΘΣ4, ΘΣ6 και ΘΣ8).
- Κοινωνικοοικονομική αποζημίωση για την διαχείριση του στόλου (συσχέτιση με ΘΣ3, ΘΣ8 και ΘΣ10).
- Μέτρα για τις παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια (συσχέτιση με ΘΣ3 και ΘΣ6). Αναμένεται να αναληφθούν δράσεις (ίδρυση, επέκταση ή εκσυγχρονισμός) από 210 επιχειρήσεις, με την παραγωγή να αυξάνεται κατά 11.500 τόνους και με θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση με τη δημιουργία 496 νέων μονίμων θέσεων εργασίας.
- Υδατοπεριβαλλοντικά μέτρα και μέτρα για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων (συσχέτιση με ΘΣ6).

³² Να σημειωθεί ότι στις 31-12-2004, σε εφαρμογή της μεταρρύθμισης της ΚΑΛΠ διακόπηκε η χορήγηση δημόσιας ενίσχυσης για την αντικατάσταση παλαιών αλιευτικών σκαφών με νέα αξιόπλοα, ενώ η χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για τον εκσυγχρονισμό αλιευτικών σκαφών παρέμεινε διαθέσιμη με σκοπό την βελτίωση της ασφάλειας, της ποιότητας των προϊόντων και των συνθηκών εργασίας επί του σκάφους καθώς και την υιοθέτηση πιο επιλεκτικών αλιευτικών.

- Ενίσχυση της αλιείας εσωτερικών υδάτων (συσχέτιση με ΘΣ3).
- Επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας (συσχέτιση με ΘΣ3 και ΘΣ6). Αναμένεται να αναληφθούν δράσεις από 46 επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα, με αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας κατά 8.900 τόνους τελικών προϊόντων και επιπτώσεις στη διεύρυνση της απασχόλησης, με τη δημιουργία 300 νέων μόνιμων θέσεων εργασίας.
- Συλλογικές δράσεις (συσχέτιση με ΘΣ3).
- Μέτρα προστασίας και ανάπτυξης της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας (ΘΣ5 και ΘΣ6). Έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται η εγκατάσταση δύο νέων τεχνητών υφάλων, συνολικής έκτασης 17 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων από την εγκατάσταση των τεχνητών υφάλων έχει προβλεφθεί και υλοποιείται η επιστημονική παρακολούθηση των φυσικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων που επηρεάζουν την λειτουργία τους, της εποίκησης που παρατηρείται σε αυτούς και των εποχικών διακυμάνσεων της αλιευτικής παραγωγής καθώς και της συμβολής τους στην αύξηση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασής τους.
- Αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης και καταφύγια (συσχέτιση με ΘΣ3).
- Ανάπτυξη νέων αγορών και εκστρατείες προώθησης (συσχέτιση με ΘΣ3). Αναμένεται η υλοποίηση 8 ενεργειών για εφαρμογή δύο Ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων Προώθησης (για Ευρύαλα Μεσογειακά Είδη και για κατεψυγμένα αλιευτικά προϊόντα).
- Πιλοτικά σχέδια (συσχέτιση με ΘΣ3). Προβλέπεται η ανάληψη μέτρων και δράσεων με την μορφή πιλοτικών σχεδίων συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων για την χρήση αλιευτικών τεχνικών. Τα σχέδια αυτά αποσκοπούν στην απόκτηση και στην διάδοση νέων τεχνικών γνώσεων, συνοδεύονται από επαρκή επιστημονική παρακολούθηση και λαμβάνουν στήριξη μόνο εφόσον συνάδουν με τις αρχές της ΚΑΛΠ και δεν αφορούν σε τεχνικές βελτιώσεις γνωστών τεχνολογιών.

- Τροποποίηση αλιευτικών σκαφών για άλλες δραστηριότητες (συσχέτιση με ΘΣ3).
- Δράσεις για την Αειφόρο ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών (συσχέτιση με ΘΣ3). Το ΕΠ προσδίδει βαρύτητα στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των περιοχών αυτών, μέσω της αναδιάρθρωσης και του αναπροσανατολισμού της παραγωγικής τους βάσης και της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα. Επιπρόσθετα επιδιώκεται η βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών μέσω της ενίσχυσης βασικών υποδομών και της προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. της αειφόρου ανάπτυξης αλιευτικών περιοχών μέσω της εφαρμογής από Ομάδες Τοπικής Δράσης ολοκληρωμένων στρατηγικών ανάπτυξης προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες³³. Μέχρι σήμερα έχουν επιλεγεί 11 περιοχές και έχει ξεκινήσει η υλοποίηση παρεμβάσεων σε 8 από αυτές. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του μέτρου είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αλιευτικών προϊόντων, η προώθηση του οικοτουρισμού, η διατήρηση και δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, η προαγωγή της ποιότητας του παρακτίου περιβάλλοντος των αλιευτικών περιοχών, η προστασία και αναβάθμιση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και η ενίσχυση βασικών στοιχείων τεχνικής υποδομής και υπηρεσιών για τη βελτίωση της ελκυστικότητάς αυτών των περιοχών.

Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων προγραμματικών, αλλά και της τρέχουσας υλοποιήθηκαν όλες εκείνες οι παρεμβάσεις θεσμικής επάρκειας και διοικητικής φύσεως που ενισχύουν τη δημόσια διοίκηση. Ενδεικτικά αναφέρεται η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε Ενδιάμεσους Φορείς, η ανάπτυξη ΟΠΣ για την παρακολούθηση των δράσεων της Αλιείας, κλπ. Σε γενικές γραμμές, ο διοικητικός μηχανισμός προσαρμόζεται στις απαιτήσεις των Κανονισμών και της ευρύτερης στρατηγικής της Ε.Ε και ειδικότερα στις όποιες απαιτήσεις για σχεδιασμό, παρακολούθηση και έλεγχο των δράσεων στήριξης του τομέα.

³³ Το Μέτρο περιλαμβάνει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αλιευτικών περιοχών, μέσω της αναδιάρθρωσης και του αναπροσανατολισμού της παραγωγικής τους βάσης και της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα, καθώς και τη βελτίωση της ελκυστικότητας των αλιευτικών περιοχών μέσω της ενίσχυσης βασικών υποδομών και της προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

4. Αναφορά δυνατών σημείων, αδυναμιών, ευκαιριών και κινδύνων του τομέα της Αλιείας

Στην παρούσα ενότητα αποτυπώνονται υπό μορφή πίνακα τα δυνατά – αδύνατα σημεία του τομέα, καθώς και οι αντίστοιχες ευκαιρίες και απειλές. Η αποτύπωση αυτή είναι δομημένη γύρω από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτές αποτυπώνονται στο Άρθρο 6 της Πρότασης Κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Πίνακας 15: SWOT Analysis – Προτεραιότητα 1

Προτεραιότητα 1	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής μέσω των ακόλουθων στόχων: - προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια· - διαφοροποίηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας και ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας, περιλαμβανομένης της άμβλυνσης της κλιματικής αλλαγής.	- Η Γεωμορφολογία των θαλάσσιων περιοχών της χώρας και μεγάλος αριθμός νησιών που επιτρέπει την ανάπτυξη συμπληρωματικών αλιευτικών τεχνικών. Η χώρα διαθέτει τη μεγαλύτερη σε μήκος ακτογραμμή της ΕΕ, όπου είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της. - Παράκτια αλιεία με τη μορφή της οικογενειακής δραστηριότητας που συνδυάζεται και με άλλες, κυρίως αγροτουριστικές (ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσης) διευκολύνοντας τη τοπική απασχόληση. - Απασχόληση σημαντικού αριθμού επαγγελματιών και εργαζομένων σε	- Η μεγάλη απόσταση των νησιωτικών κυρίως αλιευτικών περιοχών από αστικά κέντρα και έλλειψη επαρκών ενδοπεριφερειακών συνδέσεων. - Η περιορισμένη δυνατότητα εμπορίας και προώθησης των αλιευτικών προϊόντων από τους παραγωγούς. - Ο αθέμιτος ανταγωνισμός από χώρες εκτός Ε.Ε. - Η ανεπάρκεια τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, ιδιαίτερα στις νησιωτικές αλιευτικές περιοχές. - Περιορισμένος αριθμός αλιευτικών καταφυγίων και υποδομών αλιευτικών λιμένων (που αμβλύνει το βαθμό δυσκολίας διαφοροποίησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων). - Η υπεραλίευση σε	- Η δυνατότητα εφαρμογής στρατηγικών τοπικής δράσης σε αλιευτικές περιοχές. - Η δυνατότητα για στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος. - Η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων δια βίου μάθησης τόσο σε επίπεδο ΟΤΔ, όσο και με χρηματοδότηση από άλλα χρηματοδοτικά μέσα. - Η δυνατότητα δημιουργίας και βελτίωσης υποδομών, ιχθυοσκαλών & αλιευτικών λιμένων. - Η εφαρμογή του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου, η οποία προσφέρει τη δυνατότητα ενίσχυσης του βαθμού συνέργειας μεταξύ παρεμβάσεων που αφορούν τις αλιευτικές περιοχές.	- Η οικονομική συγκυρία και οι επιπτώσεις στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της Χώρας και ειδικότερα των αλιευτικών περιοχών. - Η περαιτέρω πληθυσμιακή γήρανση των κατοίκων / απασχολούμενων του τομέα. - Οι περιορισμένης δυναμικότητας μονάδες, οι οποίες και είναι πιο ευάλωτες στον ανταγωνισμό. - Οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις σε ορισμένες αλιευτικές περιοχές, εξ αιτίας είτε της τουριστικής δραστηριότητας, είτε άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, είτε της μακροχρόνιας έλλειψης

	συναφείς κλάδους, καθώς και παράλληλη ανάπτυξη επιχειρήσεων που ενισχύουν το κλάδο σε προϊόντα – εξοπλισμούς & υπηρεσίες. - Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και ενδιαφέρον για εγκατάσταση μέσων προστασίας & ανάπτυξης αλιευτικών πόρων (π.χ. τεχνητοί ύφαλοι) και για ενέργειες προστασίας ειδών και διαχείρισης βιοτόπων – οικοτόπων. - Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί για την Ελλάδα σημαντικό τομέα της πρωτογενούς παραγωγής και ειδικά η θαλάσσια είναι ένας από τους πλέον αναπτυσσόμενους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της Χώρας (εντάσσεται στις 10 επενδυτικές	συγκεκριμένες περιοχές και για συγκεκριμένα είδη (πχ γαύρος, σαρδέλα), που οδηγεί σε μείωση των ιχθυοαποθεμάτων και περιορίζει τις δυνατότητες του τομέα. - Ο σημαντικός αριθμός δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν το περιβάλλον (πχ τουριστικές δραστηριότητες) - Οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από την άσκηση της εντατικής υδατοκαλλιέργειας. - Ο χαμηλός βαθμός συνέργειας δράσεων τοπικής παρέμβασης με παρεμβάσεις άλλων χρηματοδοτικών μέσων. - Μεγάλης ηλικίας, μη επαρκούς εκπαίδευσης αλιείς που εμφανίζουν αδυναμίες προσαρμογής στις νέες αντιλήψεις / δραστηριότητες της αλιείας, μη διευκολύνοντας τη	- Η δυναμική που παρουσιάζουν ειδικές μορφές τουρισμού (πχ αλιευτικός τουρισμός). - Η προσπάθεια βελτίωσης της διαχείρισης της αλιείας, ενισχύοντας την παρακολούθηση της αλιείας μέσω της γνώσης της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων με την ενίσχυση της έρευνας και την εφαρμογή περισσότερο αειφόρων διαχειριστικών συστημάτων, προκειμένου να εντοπιστούν τα είδη αλιείας που βρίσκονται σε κίνδυνο. - Η προώθηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας και η ενίσχυση των φιλοπεριβαλλοντικών μορφών υδατοκαλλιέργειας. - Η εφαρμογή εγκαταστάσεων προστασίας του περιβάλλοντος σε μονάδες επεξεργασίας	φροντίδας. - Οι κίνδυνοι αποδιάρθρωσης των παράκτιων περιοχών και των νησιών εξαιτίας της φθίνουσας πορείας του τομέα της αλιείας - Οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω υπεραλίευσης ή μη τήρησης περιβαλλοντικών όρων στις υδατοκαλλιέργειες. - Η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων που προορίζονται για τις ιχθυοτροφές.
--	---	---	---	--

	ευκαιρίες, σύμφωνα με διεθνή μελέτη). - Η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού, που θα αποτρέψει την άναρχη ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών και συμβάλει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. - Η απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειρίας στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής και διακίνησης των αλιευτικών προϊόντων με αποτέλεσμα την καθετοποίηση των παραγωγικών μονάδων υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης. - Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και ενδιαφέρον για εγκατάσταση μέσων προστασίας & ανάπτυξης αλιευτικών πόρων (π.χ. τεχνητοί ύφαλοι) και για	σύγχρονη διαχείριση των αλιευτικών πόρων αλλά και την ανάπτυξη της παραγωγικότητας.	και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων. - Η ενίσχυση δράσεων περιορισμού των αρνητικών επιπτώσεων από την εντατική υδατοκαλλιέργεια.	
--	--	--	--	--

	ενέργειες προστασίας ειδών και διαχείρισης βιοτόπων – οικοτόπων. - Αλιευτικές περιοχές που εντοπίζονται σε περιοχές φυσικού κάλλους, ιδιαίτερα σε νησιωτικές περιοχές. - Τα υδάτινα οικοσυστήματα της Ελλάδας χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα πλούσια χλωρίδα και πανίδα.			
--	---	--	--	--

Πίνακας 16: SWOT Analysis – Προτεραιότητα 2

Προτεραιότητα 2	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Ενίσχυση της καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας, και υδατοκαλλιέργειας μέσω εστίασης στους ακόλουθους τομείς: - στήριξη στην ενίσχυση της τεχνολογικής ανάπτυξης, της καινοτομίας και της μεταφοράς γνώσης· - αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας της αλιείας, ιδίως των παράκτιων στόλων μικρής κλίμακας και βελτίωση της ασφάλειας ή των συνθηκών εργασίας - βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας, ιδίως των ΜΜΕ· - ανάπτυξη νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων και δια	- Η Γεωμορφολογία των θαλάσσιων περιοχών της χώρας και μεγάλος αριθμός νησιών που επιτρέπει την ανάπτυξη συμπληρωματικών αλιευτικών τεχνικών. Η χώρα διαθέτει τη μεγαλύτερη σε μήκος ακτογραμμή της ΕΕ, όπου είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της. - Ο ελληνικός στόλος είναι ο πολυπληθέστερος από άποψη αριθμού στην ΕΕ (16.333 σκάφη, στοιχεία ΚΑΜ, 7/2012). - Η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού, που θα αποτρέψει την άναρχη ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών. - Η απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειρίας στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής	- Παλαιότητα αλιευτικού στόλου (μο 27 έτη, στοιχεία ΚΑΜ, 7/2012) με επιπτώσεις στο εισόδημα και τις συνθήκες διεξαγωγής της αλιευτικής δραστηριότητας (ασφάλεια – υγιεινή). - Χαμηλός βαθμός διείσδυσης των ΤΠΕ τόσο στην αλιεία, όσο και στην υδατοκαλλιέργεια. - Χαμηλός βαθμός χρήσης καινοτόμων πρακτικών στην άσκηση των δραστηριοτήτων του τομέα. - Η μεγάλη απόσταση των νησιωτικών κυρίως αλιευτικών περιοχών από αστικά κέντρα και έλλειψη επαρκών ενδοπεριφερειακών συνδέσεων. - Η περιορισμένη δυνατότητα εμπορίας και προώθησης των αλιευτικών προϊόντων από τους παραγωγούς. - Ο αθέμιτος ανταγωνισμός από χώρες εκτός Ε.Ε.	- Η υλοποίηση δράσεων τοπικής ανάπτυξης, με εστίαση σε αλιευτικές περιοχές. - Η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων δια βίου μάθησης τόσο σε επίπεδο ΟΤΑ, όσο και με χρηματοδότηση από άλλα χρηματοδοτικά μέσα. - Η εφαρμογή του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου (ΚΣΠ), η οποία προσφέρει τη δυνατότητα ενίσχυσης του βαθμού συνέργειας μεταξύ παρεμβάσεων που αφορούν τις αλιευτικές περιοχές. - Η ανάπτυξη, αναδιάρθρωση και βελτίωση του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας	- Η οικονομική συγκυρία και οι επιπτώσεις στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της Χώρας και ειδικότερα των αλιευτικών περιοχών. - Η περαιτέρω πληθυσμιακή γήρανση των κατοίκων / απασχολούμενων του τομέα. - Οι υψηλές τιμές καυσίμων. - Η περιορισμένης δυναμικότητας μονάδες, οι οποίες και είναι πιο ευάλωτες στον ανταγωνισμό. - Ο αυξημένος ανταγωνισμός στο διεθνές περιβάλλον. - Η άσκηση υψηλής διαπραγματευτικής δύναμης των ενδιαμέσων (μεταπωλητές), στην αλυσίδα πώλησης, καθώς και των μεγάλων αλυσίδων πώλησης.

βίου μάθηση- βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς για αλιευτικά προϊόντα και προϊόντα υδατοκαλλιέργειας.	και διακίνησης των αλιευτικών προϊόντων με αποτέλεσμα την καθετοποίηση των παραγωγικών μονάδων υδατοκαλλιέργειας και μεταποίησης. - Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και ενδιαφέρον για εγκατάσταση μέσω προστασίας & ανάπτυξης αλιευτικών πόρων (π.χ. τεχνητοί ύφαλοι) και για ενέργειες προστασίας ειδών και διαχείρισης βιοτόπων – οικοτόπων. - Η εγγύτητα σε κύριες αγορές διάθεσης (Ε.Ε) λόγω στρατηγικής θέσης της χώρας, με παράλληλη αυξανόμενη εγχώρια κατανάλωση ιδιαίτερα στους θερινούς μήνες λόγω τουρισμού. - Η απασχόληση σημαντικού αριθμού επαγγελματιών και εργαζομένων σε συναφείς κλάδους, καθώς και παράλληλη ανάπτυξη επιχειρήσεων που	- Το πρόβλημα διακίνησης προϊόντων, ιδιαίτερα των μικρών και νησιωτικών επιχειρήσεων. - Η περιορισμένη συμμετοχή των αλιέων σε Οργανώσεις που είναι απαραίτητες για την προώθηση του κλάδου. - Η ανεπάρκεια τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, ιδιαίτερα στις νησιωτικές αλιευτικές περιοχές. - Περιορισμένος αριθμός αλιευτικών καταφυγίων και υποδομών αλιευτικών λιμένων. - Ελλιπής σχεδιασμός προώθησης προϊόντων και ενημέρωσης του καταναλωτή – Έλλειψη σύγχρονων στρατηγικών προώθησης προϊόντων. - Μεγάλης ηλικίας, μη επαρκούς εκπαίδευσης αλιείς που εμφανίζουν αδυναμίες προσαρμογής στις νέες αντιλήψεις / δραστηριότητες της αλιείας, μη διευκολύνοντας τη σύγχρονη διαχείριση των αλιευτικών πόρων αλλά και την ανάπτυξη	μέσω του καθορισμού των περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης (ΠΟΑΥ) αυτής. - Η δυνατότητα δημιουργίας και βελτίωσης υποδομών, ιχθυοσκαλών & αλιευτικών λιμένων. - Η ανάληψη δράσεων κοινού ενδιαφέροντος όπως δημιουργία ομάδων παραγωγών και συνεργασία των επιχειρήσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου και δραστηριοποίηση συνεταιριστικών φορέων. - Η αύξηση της κατανάλωσης μέσω της αλλαγής των διατροφικών συνηθειών.	- Οι κίνδυνοι αποδιάρθρωσης του παραγωγικού ιστού των παράκτιων περιοχών και των νησιών εξαιτίας της φθίνουσας πορείας του τομέα της αλιείας. - Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (πχ περιορισμός παραγωγικότητας συγκεκριμένων ειδών), - Η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων που προορίζονται για ιχθυοτροφές.
---	---	--	--	---

	ενισχύουν το κλάδο σε προϊόντα – εξοπλισμούς & υπηρεσίες. - Η διατήρηση πληθυσμού σε νησιωτικές & παράκτιες περιοχές (κυρίως παραμεθόριες), με την απασχόληση σε σχετικές εργασίες. - Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί για την Ελλάδα σημαντικό τομέα της πρωτογενούς παραγωγής και ειδικά η θαλάσσια είναι ένας από τους πλέον αναπτυσσόμενους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της Χώρας (εντάσσεται στις 10 επενδυτικές ευκαιρίες, σύμφωνα με διεθνή μελέτη). - Η καθετοποίηση των παραγωγικών μονάδων της υδατοκαλλιέργειας. - Η ύπαρξη σημαντικών πανεπιστημιακών και ερευνητικών κέντρων που ασχολούνται με τον τομέα της αλιείας και η συνεργασία τους κυρίως με μονάδες	της παραγωγικότητας. - Χαμηλός βαθμός διαφοροποίησης ειδών και μορφών (τύπων) προϊόντων.		
--	--	---	--	--

	υδατοκαλλιέργειας για θέματα έρευνας και καινοτομίας. - Η εφαρμογή συστημάτων ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας που εφαρμόζονται για τα προϊόντα των μονάδων υδατοκαλλιεργειών.			
--	---	--	--	--

Πίνακας 17: SWOT Analysis – Προτεραιότητα 3

Προτεραιότητα 3	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Προώθηση της βιώσιμης και αποδοτικής ως προς τους πόρους αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, μέσω εστίασης στους ακόλουθους τομείς: - μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον. - προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχουν. - ενίσχυση των οικοσυστημάτων που αφορούν την υδατοκαλλιέργεια και προώθηση της αποδοτικής ως προς τους πόρους υδατοκαλλιέργειας. - προώθηση της υδατοκαλλιέργειας, με υψηλό επίπεδο προστασίας του	- Η Γεωμορφολογία των θαλάσσιων περιοχών της χώρας και μεγάλος αριθμός νησιών που επιτρέπει την ανάπτυξη συμπληρωματικών αλιευτικών τεχνικών. Η χώρα διαθέτει τη μεγαλύτερη σε μήκος ακτογραμμή της ΕΕ, όπου είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού της. - Η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού, που θα αποτρέψει την άναρχη ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών. - Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και ενδιαφέρον για εγκατάσταση μέσων προστασίας & ανάπτυξης αλιευτικών πόρων (π.χ. τεχνητοί ύφαλοι) και για ενέργειες προστασίας ειδών και διαχείρισης	- Η υπεραλίευση σε συγκεκριμένες περιοχές και για συγκεκριμένα είδη - Σημαντικός αριθμός δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν το περιβάλλον (πχ τουριστικές δραστηριότητες) - Η άδηλη αλιεία. - Οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από την άσκηση της εντατικής υδατοκαλλιέργειας.	- Η δυνατότητα για στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος. - Η προσπάθεια βελτίωσης της διαχείρισης της αλιείας, ενισχύοντας την παρακολούθηση της αλιείας μέσω της γνώσης της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων με την ενίσχυση της έρευνας και την εφαρμογή περισσότερο αειφόρων διαχειριστικών συστημάτων. - Η ανάθεση σε επιστημονικό φορέα (ΙΝΑΑ) της παρακολούθησης των ιχθυοαποθεμάτων. - Η προώθηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας και η ενίσχυση των φιλοπεριβαλλοντικών	- Η οικονομική συγκυρία και οι επιπτώσεις στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της Χώρας και ειδικότερα των αλιευτικών περιοχών. - Οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις σε ορισμένες αλιευτικές περιοχές, εξ αιτίας είτε της τουριστικής δραστηριότητας, είτε άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, είτε της μακροχρόνιας έλλειψης φροντίδας. - Οι κίνδυνοι αποδιάρθρωσης των παράκτιων περιοχών και των νησιών εξαιτίας της φθίνουσας πορείας του τομέα της αλιείας - Οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω υπεραλίευσης ή μη τήρησης περιβαλλοντικών όρων στις υδατοκαλλιέργειες. - Η διαφαινόμενη αύξηση (ή και μείωση) της στάθμης των υδάτων των θαλάσσιων και λιμνοθαλάσσιων

περιβάλλοντος και της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.	βιοτόπων – οικοτόπων. - Αλιευτικές περιοχές που εντοπίζονται σε περιοχές φυσικού κάλλους, ιδιαίτερα σε νησιωτικές περιοχές. - Τα υδάτινα οικοσυστήματα της Ελλάδας χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα πλούσια χλωρίδα και πανίδα.		μορφών υδατοκαλλιέργειας. - Η εφαρμογή εγκαταστάσεων προστασίας του περιβάλλοντος σε μονάδες επεξεργασίας και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων. - Η ενίσχυση δράσεων περιορισμού των αρνητικών επιπτώσεων από την εντατική υδατοκαλλιέργεια.	περιοχών, πιθανά να προκαλέσει αλλαγές στα συστήματα και στις μεθόδους της υδατοκαλλιέργειας δραστηριότητας. Παράλληλα, η αλλαγή στη στάθμη των υδάτων των θαλάσσιων παράκτιων περιοχών δύναται να προκαλέσει μεταβολές στην ηθολογία της αναπαραγωγής διαφόρων ειδών ιχθύων, επηρεάζοντας το επίπεδο της αλιευτικής παραγωγικότητας των περιοχών αυτών. - Η μείωση των ιχθυαποθεμάτων που προορίζονται για τις ιχθυοτροφές. - Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (πχ περιορισμός παραγωγικότητας συγκεκριμένων ειδών),
---	--	--	---	---

Πίνακας 18: SWOT Analysis – Προτεραιότητα 4

Προτεραιότητα 4	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΛΠ μέσω: - της παροχής επιστημονικής γνώσης και συλλογής δεδομένων. - της στήριξης για τον έλεγχο και την επιβολή, της ενίσχυσης των θεσμικών ικανοτήτων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.	- Ύπαρξη σημαντικών πανεπιστημιακών και ερευνητικών κέντρων που ασχολούνται με τον τομέα της αλιείας. - Η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού, που θα επιστρέψει τη βελτίωση του βαθμού ελέγχου των υδατοκαλλιεργειών. - Η επίτευξη των στόχων της υφιστάμενης ΚΑΛΠ.	- Η υπεραλίευση σε συγκεκριμένες περιοχές και για συγκεκριμένα είδη (πχ γαύρος – σαρδέλα). - Σημαντικός αριθμός δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν το περιβάλλον (πχ τουριστικές δραστηριότητες)	- Η προσπάθεια βελτίωσης της διαχείρισης της αλιείας, ενισχύοντας την παρακολούθηση της αλιείας μέσω της γνώσης της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων με την ενίσχυση της έρευνας και την εφαρμογή περισσότερο αειφόρων διαχειριστικών συστημάτων. προκειμένου να εντοπιστούν τα είδη αλιείας που βρίσκονται σε κίνδυνο. - Η ανάθεση σε επιστημονικό φορέα (ΙΝΑΛ) της παρακολούθησης των ιχθυοαποθεμάτων. - Η προσπάθεια αναδιάρθρωσης της δημόσιας διοίκησης. - Η εφαρμογή των αιρεσιμοτήτων του Κανονισμού του ΕΤΘΑ.	- Η οικονομική συγκυρία. - Πιθανές καθυστερήσεις στην προσπάθεια αναδιάρθρωσης της δημόσιας διοίκησης.

5. Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική

5.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο στοχεύει στην παρουσίαση και ανάπτυξη της **Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής του τομέα της Αλιείας για την περίοδο 2014 – 2020**.

Η ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδιασμού στοχεύει στα κάτωθι:

- Στην καταγραφή παραμέτρων του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος που τη διαμορφώνουν.
- Στην αποτύπωση του Αναπτυξιακού Οράματος του τομέα.
- Στην παρουσίαση και ανάλυση των βασικών αναπτυξιακών επιλογών της Χώρας.

Βάσει των ως άνω παραμέτρων για την ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδιασμού οι βασικές εισροές είναι οι κάτωθι:

- Τα πορίσματα από την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Τομέα και τις προοπτικές για την νέα προγραμματική περίοδο.
- Ο απολογισμός των προηγούμενων αναπτυξιακών προσπαθειών (βλ. ενότητα 2.2).
- Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Π).
- Η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (ΟΘΠ).
- Η στρατηγική της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ.
- Η στρατηγική «Ευρώπη 2020».
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) και τις Συστάσεις του Συμβουλίου.
- Η μέχρι σήμερα πορεία των αναπτυξιακών προγραμμάτων που αφορούν τον Τομέα (προγραμματικές περίοδοι 1994-1999, 2000 – 2006 και 2007 – 2013, βλ. ενότητα 2.2).

Σημειώνεται, ότι για να διασφαλιστεί ότι το ΕΤΘΑ θα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΛΠ, της ΟΘΠ και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», είναι απαραίτητο να επικεντρωθεί σε ένα περιορισμένο αριθμό βασικών προτεραιοτήτων που σχετίζονται με

την ενίσχυση της καινοτομίας και της βασιζόμενης στη γνώση αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, την προώθηση της βιώσιμης και αποδοτικής ως προς τους πόρους αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και την αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής, μέσω της αποδέσμευσης του δυναμικού ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας των παράκτιων και εσωτερικών αλιευτικών κοινοτήτων και της προώθησης της διαφοροποίησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε άλλους κλάδους της θαλάσσιας οικονομίας.

5.2 Ευρωπαϊκές πολιτικές κατευθύνσεις του τομέα της Αλιείας

Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την περίοδο μέχρι το 2020 στον τομέα της Αλιείας, διαμορφώνεται βάσει συγκεκριμένων πολιτικών. Οι πολιτικές αυτές αφορούν τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», την Κοινή Αλιευτική Πολιτική και την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική. Τα προαναφερόμενα κείμενα στρατηγικής συμβάλουν στον υπο διαμόρφωση Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι βασικές πρόνοιες τους.

Ευρώπη 2020

Η «Ευρώπη 2020»³⁴ αποτελεί η κοινή στρατηγική των Κρατών Μελών (Κ - Μ) της Ε.Ε., με στόχο την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Η «Ε2020» αποτελεί κατ ουσία μια στρατηγική που διατρέχει το σύνολο των ευρωπαϊκών πολιτικών είτε άμεσα (πολιτική συνοχής), είτε έμμεσα (αγροτική ανάπτυξη, αλιεία). Η νέα στρατηγική θα εφαρμοσθεί μέσω επτά «Εμβληματικών πρωτοβουλιών», για τις οποίες οι ευρωπαϊκές και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να συντονίσουν τις προσπάθειές τους για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα. Ο εμβληματικές πρωτοβουλίες κατανέμονται ανά θεματική ενότητα ως εξής:

Θεματική ενότητα	Εμβληματική πρωτοβουλία
Έξυπνη ανάπτυξη	- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη - Ένωση Καινοτομίας - Νεολαία σε κίνηση
Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη	- Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της

³⁴ Βλ.: http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm

Θεματική ενότητα	Εμβληματική πρωτοβουλία
	- Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης
Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς	- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας - Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας

Οι θεματικοί στόχοι της Ευρώπη 2020 είναι οι ακόλουθοι:

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα, και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ).
- Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς.
- Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου.
- Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών.
- Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας.
- Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση.
- Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Σημειώνεται επίσης ότι για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα υπάρξει, σε επίπεδο ΕΕ, ενισχυμένη εποπτεία για την αντιμετώπιση σημαντικών μακροοικονομικών προκλήσεων και θεματική προσέγγιση για την επιτάχυνση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η σύνδεση της ΕΕ2020 με τον τομέα της αλιείας, θα πραγματοποιηθεί κυρίως με την υλοποίηση των Θεματικών Στόχων 3 (Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ επιχειρήσεων του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας) και 6 (Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της

αποδοτικότητας των πόρων), ενώ υφίσταται σύνδεση (σε δεύτερο επίπεδο) με τους ΘΣ 1, 4 και 8 (Ενίσχυση της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης & καινοτομίας, Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, Προώθηση της απασχόλησης & υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας).

Κοινή Αλιευτική Πολιτική

Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται επί του παρόντος η ΚΑΛΠ διατυπώνονται με σαφήνεια στο νομικό κείμενο που είναι γνωστό ως «βασικός κανονισμός» (υπ. αριθ.2371/2002 Καν(ΕΚ) του Συμβουλίου). Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΛΠ) καλύπτει δραστηριότητες διατήρησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης των έμβιων υδρόβιων πόρων την υδατοκαλλιέργεια και τη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, κατά το μέτρο που οι δραστηριότητες αυτές πραγματοποιούνται στο έδαφος κρατών μελών, σε κοινοτικά ύδατα ή από κοινοτικά αλιευτικά σκάφη ή υπηκόους κρατών μελών .

Στην παρούσα φάση, υλοποιείται η μεταρρύθμιση της ΚΑΛΠ, μια προσπάθεια ιδιαίτερης σημαντικότητας για την εξέλιξη του τομέα της Αλιείας. Η Επιτροπή ξεκίνησε τη σχετική διαδικασία με στόχο την οικονομική βιωσιμότητα των ευρωπαϊκών αλιευτικών στόλων, τη διατήρηση των αλιευτικών αποθεμάτων, την ενσωμάτωση της ΚΑΠ στην ευρύτερη θαλάσσια πολιτική και την εξασφάλιση ποιοτικών τροφίμων για τους καταναλωτές.

Εμφατικά, σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Στο πλαίσιο της ΚΑΛΠ, υποστηρίζεται η καινοτομία προϊόντων και διαδικασιών σε όλα τα επίπεδα των αλυσίδων παραγωγής, εμπορίας και διανομής των κλάδων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, η στήριξη της οικολογικής καινοτομίας και η περαιτέρω ανάπτυξη νέων, καινοτόμων, οριζόντιων εργαλείων πολιτικής, όπως είναι η γνώση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός και η ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση. Τα Κράτη Μέλη της ΕΕ είναι υπεύθυνα για τη συλλογή, διατήρηση και ανταλλαγή επιστημονικών στοιχείων για τα ιχθυοαποθέματα και για τον αντίκτυπο των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε κάθε θαλάσσια ζώνη. Προβλέπεται ακόμη η θέσπιση προγραμμάτων εθνικής έρευνας για το συντονισμό των συναφών δραστηριοτήτων.

- Η ΚΑΛΠ αναμένεται να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των εργασιακών συνθηκών επί των σκαφών, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των σύγχρονων προτύπων υγείας και ασφάλειας καθώς και στην προώθηση μίας βιώσιμης, ανταγωνιστικής και διαφοροποιημένης υδατοκαλλιέργειας, υποστηριζόμενης από την πλέον προηγμένη έρευνα και τεχνολογία, υπερνικώντας τα προβλήματα πρόσβασης και διοικητικών φραγμών. Τα νέα πρότυπα εμπορίας στους τομείς της σήμανσης, της ποιότητας και της ανιχνευσιμότητας θα συμβάλλουν στην παροχή καλύτερων πληροφοριών στους καταναλωτές, βοηθώντας τους έτσι να στηρίξουν την βιώσιμη αλιεία.
- Η βελτίωση του πλαισίου για τις υδατοκαλλιέργειες (όπως θα το διαμορφώσει η νέα ΚΑΛΠ), θα αυξήσει την παραγωγή και την προσφορά θαλάσσιων προϊόντων διατροφής στην ΕΕ, θα μειώσει την εξάρτηση από τα εισαγόμενα αλιεύματα και θα τονώσει την ανάπτυξη στις παράκτιες περιοχές και στους υδροτόπους της υπαίθρου.
- Η ΕΕ μέσω της ΚαλΠ, υποστηρίζει την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στις παράκτιες κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια. Η κοινωνική και οικονομική σημασία των στόλων παράκτιας αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας σε ορισμένες περιφέρειες επιβάλλει την λήψη ειδικών μέτρων τα οποία θα πρέπει να στηρίζουν την ανάπτυξη, την καινοτομία, την διαφοροποίηση των εισοδημάτων, την ανασυγκρότηση και τη βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων.

Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική

Η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική αποτελεί πολιτική της Ένωσης, στόχος της οποίας είναι να ενισχύσει τη συντονισμένη και συνεκτική λήψη αποφάσεων για τη μεγιστοποίηση της αειφόρου ανάπτυξης, της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής των κρατών μελών, ιδίως των παράκτιων, νησιωτικών και απόκεντρων περιφερειών της Ένωσης, καθώς και των θαλάσσιων τομέων, μέσω συνεκτικών και σχετικών με τη θάλασσα πολιτικών και της σχετικής διεθνούς συνεργασίας. Ειδική αναφορά, μπορεί να γίνει για την Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, η οποία ενισχύει την προσπάθεια εφοδιασμού της αγοράς της Ε.Ε με τρόφιμα υψηλής διατροφικής αξίας, τη μείωση της

επισιτιστικής εξάρτησης της εσωτερικής αγοράς, καθώς και τη δημιουργία άμεσων και έμμεσων θέσεων εργασίας και οικονομικής ανάπτυξης στις παράκτιες περιοχές.

Παράλληλα, η ΚΟΑ εξασφαλίζει όρους ισότιμου ανταγωνισμού για όλα τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που διατίθενται στην αγορά της Ε.Ε, περιλαμβάνει μέτρα σταθεροποίησης των αγορών και πρότυπα εμπορίας, καθώς και απαιτήσεις για την ενημέρωση των καταναλωτών, υποστηρίζει την υπεύθυνη κατανάλωση, και βελτιώνει την οικονομική γνώση και κατανόηση των αγορών της Ένωσης κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού.

5.3 Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική

Η εθνική αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας, διαμορφώνεται βάσει συγκεκριμένων πολιτικών και δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί και περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ). Με βάση το ΕΠΜ, το Συμβούλιο έχει υιοθετήσει συγκεκριμένες συστάσεις για τη χώρα, οι οποίες εστιάζουν στην πλήρη εφαρμογή των συμφωνηθέντων στο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και στις επικαιροποιήσεις του.

Τα Μνημόνια θέτουν μία σειρά από στόχους, δημοσιονομικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα. Κύρια επιδίωξη είναι η ταχεία δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας, βασική παράμετρος όλων των εφαρμοζόμενων πολιτικών που επηρεάζει το σχεδιασμό. Ειδικότερα σε ότι αφορά στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, οι φορείς πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους τις ακόλουθες επιδιωκόμενες διαρθρωτικές αλλαγές και να συμβάλλουν στην επίτευξη αυτών: προαγωγή της ικανότητας της οικονομίας να παράγει, να αποταμιεύει και να εξάγει, με ενίσχυση της εξωστρέφειάς της, αύξηση της αποτελεσματικότητας και της ευελιξίας των αγορών προϊόντων και εργασίας, δημιουργία ευνοϊκότερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος για εγχώριους και ξένους επενδυτές, εκσυγχρονισμό του δημοσίου τομέα και της δημόσιας διοίκησης, αναδιάρθρωση και ενδυνάμωση του συστήματος υγείας και των προγραμμάτων κοινωνικής ασφάλισης, κ.ά.

Πρέπει να επισημανθεί, ότι Στο ΕΠΜ δεν γίνεται ειδική αναφορά στον τομέα της αλιείας. Εντούτοις, καταγράφονται δεσμεύσεις που αφορούν «στη βελτίωση του

επιχειρηματικού περιβάλλοντος» και σχετίζονται άμεσα με τους διαφόρους κλάδους του τομέα της αλιείας.

Η Ελλάδα ως Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει ένα σχέδιο δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, ιδίως οι ΜΜΕ, αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο των επιχειρήσεων για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας, για την τόνωση της ανάπτυξης και για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ειδικότερα, σε σχέση με τη «Σύσταση επιχείρησης», το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων έχει προβεί τις σχετικές διαδικασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act - SBA) και της αναθεώρησής του της 23ης Φεβρουαρίου 2011, συμπεριλαμβανομένης της αρχής «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις». Προτεραιότητα θα δοθεί στον ανασχεδιασμό και τη μείωση των απαραίτητων δικαιολογητικών, μελετών και ατομικών αδειών, κ.λπ. που απαιτούνται για την αδειοδότηση των μεταποιητικών εγκαταστάσεων.

Για την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020, σύμφωνα με τα όσα προδιαγράφονται κατά τη διαδικασία διαβούλευσης, οι βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες για τη Χώρα εστιάζονται στα ακόλουθα³⁵:

- στην ανάγκη επίτευξης κοινωνικής συνοχής, μέσω πολιτικών για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης,
- στην προώθηση της χωρικής συνοχής, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη για το σύνολο των Περιφερειών της χώρας, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές με γεωγραφικά μειονεκτήματα και τις αστικές περιοχές,
- στην ενδυνάμωση της κοινωνίας της γνώσης και της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού συστήματος, με έμφαση στις δεξιότητες και τη δια βίου μάθηση,
- στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, μέσω της επιτάχυνσης της ένταξης της χώρας και των Περιφερειών της στο νέο, μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο και στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, μέσα από αναβάθμιση, διεύρυνση και επέκταση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε εθνική, περιφερειακή και αστική κλίμακα,
- στην ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας,

³⁵ 1η Εγκύκλιος Σχεδιασμού και Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιόδου 2014 – 2020, Απρίλιος 2012.

- στην ενίσχυση της πρόσβασης και χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών,
- στην αναχαίτιση, και στη συνέχεια στην αναστροφή των δεικτών της ανεργίας, σε συνδυασμό πάντοτε με τη δρομολόγηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, την αύξηση της παραγωγικότητας και την προώθηση της καινοτομίας καθώς και τη στήριξη της απασχόλησης όλων, με έμφαση στους νέους και στην ενεργό γήρανση, ώστε να δημιουργούνται σταθερά νέες θέσεις εργασίας σε ανταγωνιστικούς τομείς δραστηριοτήτων,
- στην ανάπτυξη των παραγωγικών τομέων της χώρας, με έμφαση στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων,
- στην ανάπτυξη των δυνατοτήτων ενδογενούς χρηματοδότησης των επενδύσεων, αλλά και στην ευρεία προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων,
- στη βελτίωση των υποδομών, εκεί και μόνο όπου εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαπιστωμένες ανάγκες, με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης των Περιφερειών και την ποιότητα ζωής των κατοίκων,
- στην ενίσχυση της μετάβασης σε μία κοινωνία χαμηλών εκπομπών ρύπων,
- στην προώθηση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, της απόδοσης των πόρων, της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης,
- στην έμφαση στη χωρική προσέγγιση (place-based): στο υπο-περιφερειακό επίπεδο όπου συναντώνται οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, στις αστικές περιοχές, ως κινητήρες ανάπτυξης αλλά και όπου η επίπτωση της κρίσης είναι εντονότερη, στην προσφυγή στα προτεινόμενα εργαλεία ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (community-led local development, integrated local development strategies κτλ).

Αντίστοιχα, σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο της Ε.Ε³⁶, διαμορφώνονται προτεραιότητες χρηματοδότησης, οι οποίες αφορούν:

- Ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον που προσελκύει Επενδύσεις.

³⁶ Θέση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη συμφωνίας εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020, Νοέμβριος 2012 (Position Paper).

- Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας μέσω βελτιωμένων πολιτικών απασχόλησης, ενεργητικής ένταξης και εκπαίδευσης / ανάπτυξης δεξιοτήτων.
- Διατηρήσιμη υποδομή για ανάπτυξη και απασχόληση.
- Φιλική προς το περιβάλλον και με επάρκεια πόρων οικονομία για ανάπτυξη και απασχόληση.
- Διοικητική μεταρρύθμιση για μια αποτελεσματική και υπόλογη διοίκηση.

5.4 Κύρια Προβλήματα και βασικές ανάγκες του τομέα

Τα βασικά προβλήματα και ανάγκες του τομέα της Αλιείας, τα οποία η νέα στρατηγική καλείται να ικανοποιήσει, εστιάζονται στα ακόλουθα (αναλυτική παρουσίαση δίδεται στη σχετική ενότητα της εμπειρογνωμοσύνης):

- Στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα και ειδικότερα των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα, οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα τόσο βιωσιμότητας, όσο και ανάπτυξης. Ο χαμηλός βαθμός ανταγωνιστικότητας, αμβλύνεται από τον αθέμιτο ανταγωνισμό από τρίτες χώρες που δραστηριοποιούνται στον τομέα, τα χαρακτηριστικά του αλιευτικού στόλου (μικρό μέγεθος σκαφών, την περιορισμένη χωρητικότητα και τη σχετικά χαμηλή ιπποδύναμη των μηχανών των σκαφών), τα προβλήματα διακίνησης και εμπορίας των προϊόντων του τομέα, κλπ.
- Στην επίτευξη υψηλότερου βαθμού αξιοποίησης καινοτόμων πρακτικών και προϊόντων έρευνας και τεχνολογίας, στοιχεία που μέχρι σήμερα αξιοποιούνται σε πιλοτικό στάδιο και σε περιορισμένες εφαρμογές.
- Η περιορισμένη συμμετοχή των αλιέων σε Οργανώσεις που είναι απαραίτητες για την προώθηση του κλάδου.
- Ο περιορισμένος αριθμός αλιευτικών καταφυγίων και υποδομών αλιευτικών λιμένων (που αμβλύνει το βαθμό δυσκολίας διαφοροποίησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων).
- Καταγράφονται αδυναμίες στις διαδικασίες συλλογής, διαχείρισης και χρήσης δεδομένων του τομέα της αλιείας, με αποτέλεσμα την περιορισμένη γνώση των

ιχθυοαποθεμάτων ή τη μη επαρκή αξιοποίηση των όποιων δεδομένων. Η στήριξη εθνικών προγραμμάτων, αποτελεί δέσμευση και των πολιτικών της Ε.Ε (ΚαΛΠ), αναγκαιότητα δε για την αναπτυξιακή προοπτική του τομέα.

- Στην ανάγκη ενίσχυσης της προσπάθειας προστασίας του περιβαλλοντικού πόρου, από τις επιπτώσεις των διαφόρων δραστηριοτήτων του τομέα, στοχεύοντας στη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων.
- Στην ανάγκη ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης περιοχών που εξαρτώνται ή σχετίζονται με τον τομέα, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προσπάθειας, με έμφαση στην επάμβλυνση των ανισοτήτων που προκαλούνται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων περιοχών. Η συγκράτηση που πληθυσμού σε περιοχές με έντονη πληθυσμιακή αποψίλωση, η διαφοροποίηση του προϊόντος (ειδικά του τουριστικού), και εν τέλει η διατήρηση θέσεων εργασίας, αποτελούν παραμέτρους άμεσα συνδεδεμένους με τις βασικές αδυναμίες, αλλά και τις προοπτικές των αλιευτικών περιοχών.

5.5 Αναπτυξιακό όραμα

Βάσει των ανωτέρω, ως όραμα της Εθνικής Στρατηγικής για τον τομέα της Αλιείας, δύναται να αναδειχθεί ως:

«...η ενίσχυση του τομέα της Αλιείας, με έμφαση στις αρχές της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας, σε συνδυασμό με την τοπική ανάπτυξη, με παράλληλη επίτευξη των στόχων της ΕΕ2020, της ΟΘΠ και της ΚΑΛΠ»

5.6 Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι – Βασικές στρατηγικές επιλογές του τομέα

Εξειδικεύοντας το αναπτυξιακό όραμα του τομέα της Αλιείας, διαμορφώνονται επιμέρους γενικοί και ειδικοί στόχοι. Αυτοί αφορούν:

Γενικός Στόχος 1: Προώθηση της βιώσιμης και αποδοτικής ως προς τους πόρους αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ειδικός Στόχος 1.1: Μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Ειδικός Στόχος 1.2: Προστασία και αποκατάσταση της υδρόβιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Ειδικός Στόχος 1.3: Προώθηση της αποδοτικής ως προς τους πόρους υδατοκαλλιέργειας, με υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

Γενικός Στόχος 2: Ενίσχυση της καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ειδικός Στόχος 2.1: Στήριξη στην ενίσχυση της τεχνολογικής ανάπτυξης, της καινοτομίας και της μεταφοράς επιστημονικής γνώσης.

Ειδικός Στόχος 2.2: Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ειδικός Στόχος 2.3: Ανάπτυξη νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση.

Ειδικός Στόχος 2.4: Βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Γενικός Στόχος 3: Ενίσχυση της Απασχόλησης του τομέα της Αλιείας

Ειδικός Στόχος 3.1: Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.

Ειδικός Στόχος 3.2: Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας.

Γενικός Στόχος 4: Ενίσχυση της εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και της Ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

Ειδικός Στόχος 4.1: Εφαρμογή αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου, επιθεώρησης και επιβολής, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης των δραστηριοτήτων παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας.

Ειδικός Στόχος 4.2: Δράσεων συλλογής, διαχείρισης και χρήσης δεδομένων του τομέα αλιείας.

Ειδικός Στόχος 4.3: Μέτρα για τη διατήρηση και τη βιώσιμη εκμετάλλευση των έμβιων υδάτινων πόρων (θέσπιση πολυετών σχεδίων, εντοπισμός και καθορισμός ζωνών αποκατάστασης ιχθυαποθεμάτων, αναπροσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας του στόλου),

Ειδικός Στόχος 4.4: Θέσπιση πολυετούς εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την υδατοκαλλιέργεια.

Το Αναπτυξιακό όραμα, καθώς και οι στόχοι, παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Αναπτυξιακό όραμα

η ενίσχυση του τομέα της Αλιείας, με έμφαση στις αρχές της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας, σε συνδυασμό με την τοπική ανάπτυξη, με παράλληλη επίτευξη των στόχων της ΕΕ2020, της ΟΘΠ και της ΚΑΛΠ"

Γενικός Στόχος 1:
Προώθηση της βιώσιμης και αποδοτικής ως προς τους πόρους αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Γενικός Στόχος 2: Ενίσχυση
της καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Γενικός Στόχος 3: Ενίσχυση
της Απασχόλησης του τομέα της Αλιείας

Γενικός Στόχος 4: Ενίσχυση
της εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και της Ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

Ε.Σ 1.1:
Μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Ε.Σ 2.1:
Στήριξη στην ενίσχυση της τεχνολογικής ανάπτυξης, της καινοτομίας και της μεταφοράς επιστημονικής γνώσης.

Ε.Σ 3.1:
Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.?

Ε.Σ 4.1:
Εφαρμογή αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου, επιθεώρησης και επιβολής, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης των δραστηριοτήτων παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας.

Ε.Σ 1.2:
Προστασία και αποκατάσταση της υδρόβιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Ε.Σ 2.2:
Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.?

Ε.Σ 3.2:
Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας

Ε.Σ 4.2:
Δράσεις συλλογής, διαχείρισης και χρήσης δεδομένων του τομέα αλιείας.

Ε.Σ 1.3:
Προώθηση της αποδοτικής ως προς τους πόρους υδατοκαλλιέργειας, με υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

Ε.Σ 2.3:
Ανάπτυξη νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση.

Ε.Σ 4.3:
Μέτρα για τη διατήρηση και τη βιώσιμη εκμετάλλευση των έμβιων υδάτινων πόρων (θέσπιση πολυετών σχεδίων, εντοπισμός και καθορισμός ζωνών αποκατάστασης ιχθυοαποθεμάτων, αναπροσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας του στόλου),

Ε.Σ 2.4:
Βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ε.Σ 4.4:
Θέσπιση πολυετούς εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την υδατοκαλλιέργεια.

5.7 Αναπτυξιακές Προτεραιότητες – Ιεράρχηση σύμφωνα με την εκτιμώμενη σημαντικότητα τους για την επίτευξη των στόχων ανάπτυξης – Επενδυτικές Προτεραιότητες

Με στόχο την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος του τομέα, καθώς και των Γενικών και Ειδικών Στόχων του, διαφαίνεται ότι οι βασικές στρατηγικές επιλογές της χώρας για την ενίσχυση του τομέα της αλιείας εστιάζονται:

- στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ του τομέα της Αλιείας και της Υδατοκαλλιέργειας (ΘΣ3 της ΕΕ2020) και
- στην προστασία του περιβάλλοντος, με παράλληλη προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων (ΘΣ6 της ΕΕ2020).

Σε σχέση με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας (ΘΣ3), η στρατηγική εστιάζει στη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στο σύνολο των κλάδων του τομέα (παράκτια αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εμπόριο και μεταποίηση). Βασικό στόχο αποτελεί τόσο η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αυτών, όσο και η βιωσιμότητά τους (οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα).

Η επίτευξη του ως άνω στόχου θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας προκειμένου να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα, η βιωσιμότητα και η διατηρησιμότητα τους. Θα επιχειρηθεί η εισαγωγή ή ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών, τεχνολογιών, και συστημάτων διαχείρισης και οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού, με στόχο να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των προϊόντων αυτών των τομέων και να μειωθεί το κόστος παραγωγής. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η βελτίωση της οργάνωσης της αγοράς στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Ειδικότερα, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας θα επιχειρηθεί να τονωθεί με την προώθηση νέων μορφών υδατοκαλλιέργειας με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης (όπως η υπεράκτια και μη διατροφική υδατοκαλλιέργεια), ενώ θα γίνει προσπάθεια ίδρυσης νέων επιχειρήσεων (εκτός παράκτιας αλιείας). Η στρατηγική ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας περιλαμβάνει επίσης τη διευκόλυνση της διαφοροποίησης, τη στήριξη της πολυλειτουργικής υδατοκαλλιέργειας, που επιτρέπει τη διαφοροποίηση

του εισοδήματος των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας (μέσω δραστηριοτήτων όπως αλιεία με πετονιά, άμεση πώληση, οικοτουρισμός ή εκπαιδευτικές δραστηριότητες).

Στην ίδια κατεύθυνση, προτείνονται η στήριξη της χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας και μέτρα που αυξάνουν το δυναμικό των ζωνών υδατοκαλλιέργειας (μέσω, μεταξύ άλλων, χρηματοδότησης για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και τη βελτίωση των υποδομών). Ταυτόχρονα, θα χρηματοδοτηθεί η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς οργανωμένους φορείς ή οργανώσεις αλιέων για την εκπόνηση μελετών βιωσιμότητας, επιχειρησιακής στρατηγικής και στρατηγικής εμπορίας.

Θα ενισχυθεί επίσης ο τομέας της εμπορίας και μεταποίησης με σειρά παρεμβάσεων, ενώ προβλέπεται και η στήριξη δράσεων για αλιευτικούς λιμένες, τόπους εκφόρτωσης, καθώς και αλιευτικά καταφύγια. Στην επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, θα συμβάλλει τα μέγιστα και η προσπάθεια στήριξης επιλεγμένων αλιευτικών περιοχών, μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων (ΘΣ6), η στρατηγική επιλογή της χώρας εστιάζει στην προστασία του περιβαλλοντικού πόρου (ιδιαίτερα όσον σχετίζονται με τον τομέα), παράλληλα με την προσπάθεια αειφόρου ανάπτυξης επιλεγμένων αλιευτικών περιοχών.

Θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας με υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και θα δοθεί στήριξη στην υδατοκαλλιέργεια που έχει θετική επίδραση στα οικοσυστήματα.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η αλιεία αντιπροσωπεύει περίπου το 1,2% της παγκόσμιας κατανάλωσης καυσίμων. Υπάρχει ανάγκη να αυξηθεί η αποδοτικότητα των πόρων και να μειωθούν οι εκπομπές στον τομέα της αλίευσης και, σε μικρότερο βαθμό, στην υδατοκαλλιέργεια, ώστε να συμβάλλει στον κυρίαρχο στόχο της Ευρώπης 2020 για την κλιματική αλλαγή. Συνεπώς, το ΕΤΘΑ θα στηρίξει ορισμένα μέτρα για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής.

Στην ίδια κατεύθυνση και προκειμένου να τονωθεί η συμμετοχή αλιέων στην προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των

οικοσυστημάτων, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχουν στο πλαίσιο των βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων, θα ενισχυθούν παρεμβάσεις για τη συλλογή απορριμμάτων από τη θάλασσα, την κατασκευή ή την τοποθέτηση στατικών ή κινητών εγκαταστάσεων για την προστασία και τη βελτίωση της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας, τη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή διατήρηση των πόρων, τη διαχείριση / αποκατάσταση και την παρακολούθηση των περιοχών NATURA 2000.

Παράλληλα, το ΕΤΘΑ θα στηρίζει τη μετάβαση στη Μέγιστη Βιώσιμη Απόδοση (MBA) και θα διευκολύνει τη σταδιακή εισαγωγή της απαγόρευσης της απόρριψης μέσω της ολοκληρωμένης προσέγγισης που περιλαμβάνει μέτρα όπως η στήριξη πιο επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων και τεχνικών αλιείας, επενδύσεις σε εξοπλισμό του σκάφους και σε λιμενικές εγκαταστάσεις που είναι απαραίτητες για τη χρήση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων, μέτρα εμπορίας και επεξεργασία. Με τον ίδιο στόχο, έχει αυξηθεί σημαντικά η χρηματοδοτική κατανομή σε συλλογή δεδομένων και επιστημονικές συμβουλές (για να αυξηθεί ο αριθμός των αποθεμάτων για τα οποία είναι διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές) και για τον έλεγχο των δαπανών (για να διασφαλιστεί η καλύτερη συμμόρφωση).

Αναφορικά με την ιεράρχηση των Θεματικών Στόχων, η ανταγωνιστικότητα αποτελεί τη βασική προτεραιότητα του τομέα της αλιείας, σε συνδυασμό πάντα με την περιβαλλοντική προστασία που ακολουθεί. Αν και δεν καταγράφονται στο παρόν στάδιο ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις, η οικονομική συγκυρία κατευθύνει τη στρατηγική της χώρας για τον τομέα κυρίως προς την ανάληψη δράσεων ενίσχυσης της βιωσιμότητας και της διατηρησιμότητας των επιχειρήσεων όλων των κλάδων. Παράλληλα, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα και στη διατήρηση (αρχική) ή και ενίσχυση της απασχόλησης στον τομέα, είτε άμεσα (σε θέσεις εργασίας των σχετικών κλάδων), είτε έμμεσα (σε άλλους τομείς ./ κλάδους που συσχετίζονται με τον τομέα της Αλιείας).

Να επισημανθεί, ότι στο πλαίσιο της στρατηγικής ενίσχυσης του τομέα, συμπεριλαμβάνονται η υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (**ΘΣ4 της ΕΕ2020**), η προώθηση της απασχόλησης και η υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού (**ΘΣ8 της ΕΕ2020**), καθώς και η ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας. (**ΘΣ1 της ΕΕ2020**).

Οι ΘΣ όμως αυτοί ενισχύονται ουσιαστικά σε δεύτερο επίπεδο, δεδομένου ότι αν και αποτελούν προτεραιότητα του ΕΤΘΑ (Άρθρο 6 Πρότασης Κανονισμού ΕΤΘΑ), εν τούτοις κατά τη διαδικασία διαβούλευσης του Κανονισμού δεν συσχετίζονται άμεσα με την επίτευξη των στόχων της ΕΕ2020.

Για τον **ΘΣ4** προβλέπεται η στήριξη για την ανάπτυξη τεχνολογιών και λύσεων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των δραστηριοτήτων στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, περιλαμβανομένων των αλιευτικών σκαφών, των λιμένων, των εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης προϊόντων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Για τον **ΘΣ 8** προβλέπεται η στήριξη για δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε αλιευτικές κοινότητες προσδίδοντας πρόσθετη αξία σε αλιευτικές δραστηριότητες και προϊόντα. Το ΕΤΘΑ στηρίζει επίσης την ίδρυση νέων επιχειρήσεων εκτός αλιείας, καθώς και τον επανεξοπλισμό παράκτιων αλιευτικών σκαφών μικρής κλίμακας, προκειμένου να αλλάξουν χρήση για νέες δραστηριότητες εκτός της αλιείας. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η στήριξη για διαφοροποίηση σε κοινότητες αλιέων μέσω της δημιουργίας εναλλακτικών θέσεων απασχόλησης στην τοπική οικονομία, ιδίως σε άλλους ναυτιλιακούς κλάδους. Να σημειωθεί ότι οι δράσεις για την επίτευξη του ΘΣ8, θα υλοποιηθούν κατά κύριο λόγο μέσω τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, ενώ επίσης θα συμβάλουν και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης στις κοινότητες αλιέων. Επισημαίνεται, ότι το ΕΤΘΑ αναγνωρίζει επίσης για πρώτη φορά το ρόλο που διαδραματίζουν συχνά οι σύζυγοι – κυρίως οι γυναίκες – στην οικογενειακή αλιευτική επιχείρηση, σε πολλές περιπτώσεις χωρίς νομική αναγνώριση. Στην κατεύθυνση αυτή, θα σχεδιασθούν σχετικές δράσεις στήριξης της συγκεκριμένης ομάδας πληθυσμού, οι οποίες θα συνδέονται με την επιχειρηματικότητα και τη διαχείριση των επιχειρήσεων.

Για τον **ΘΣ1**, το ΕΤΘΑ προνοεί την εφαρμογή νέων μέτρων για την προώθηση της ανάπτυξης νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών, διαχείρισης και συστημάτων οργάνωσης σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, που θα συμβάλουν στο να αποκτήσουν προστιθέμενη αξία τα προϊόντα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, στο να μειώσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους και να χαμηλώσουν το κόστος παραγωγής τους. Η καινοτομία θα ενισχυθεί επίσης με μέτρα για την τόνωση της συνεργασίας μεταξύ επιστημόνων και αλιέων (πχ στον τομέα των

υδατοκαλλιεργειών). Παράλληλα, η στήριξη για την τοπική ανάπτυξη υπό την ηγεσία της Ε.Ε, εκτιμάται ότι θα διαδώσει επίσης την καινοτομία σε τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω καινοτομία συχνά ορίζεται σε τοπικό πλαίσιο και μπορεί να είναι τεχνολογική ή μη τεχνολογική και με βάση νέες ή παραδοσιακές πρακτικές. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στο ότι η Ε.Ε θα ενθαρρυνθεί τη συμπληρωματικότητα και τη συνέργεια με προγράμματα έρευνας και καινοτομίας που προβλέπονται με το νέο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας που είναι σε προετοιμασία (Ορίζοντας 2020).

Αναφορικά με τις **επενδυτικές ευκαιρίες**, είναι φανερό ότι αυτές αφορούν:

Θ.Σ 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

- Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως για τη διαφοροποίηση του προϊόντος.
- Ενίσχυση της δημιουργίας και της επέκτασης των προηγμένων δυνατοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ενίσχυση των ικανοτήτων των ΜΜΕ να εμπλακούν σε διαδικασία ανάπτυξης και καινοτομίας.

Θ.Σ 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων

- Προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς·(κυρίως μέσα από τις δράσεις για την τοπική ανάπτυξη).
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, προώθηση υπηρεσιών σχετικών με το θαλάσσιο οικοσύστημα και τα εσωτερικά ύδατα.
- Προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στους τομείς που σχετίζονται με τον τομέα της αλιείας.

Θ.Σ 4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

- Προώθηση της παραγωγής και της διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που σχετίζονται με τη θάλασσα.
- Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις ΜΜΕ του τομέα της αλιείας.
- Προώθηση της έρευνας, της καινοτομίας και της υιοθέτηση τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (με έμφαση στον αλιευτικό στόλο).

Θ.Σ 8: Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας εργατικού δυναμικού

- Ανάπτυξη επενδύσεων για την αυτό-απασχόληση, τις μικρο-επιχειρήσεις και τη δημιουργία επιχειρήσεων στον τομέα της αλιείας.
- Ενίσχυση της φιλικής προς την απασχόληση ανάπτυξης, μέσω της ανάπτυξης του τοπικού δυναμικού ως μέρος της χωρικής στρατηγικής περιοχών εξαρτώμενων από την αλιεία, μεταξύ άλλων βελτιώνοντας την πρόσβαση προς και την ανάπτυξη συγκεκριμένων φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Θ.Σ1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

- Προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνέργεια ανάμεσα στις επιχειρήσεις τα κέντρα Ε&Κ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαιτέρως όσον αφορά την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τη μεταφορά τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις του τομέα της αλιείας.
- Ανάπτυξη της διασύνδεσης και των συνεργειών με το Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020.

6. Συνέργιες-συμπληρωματικότητες με άλλες τομεακές πολιτικές

Η στρατηγική του τομέα της Αλιείας, όπως διαμορφώνεται μέχρι την παρούσα περίοδο (και χωρίς να έχει ολοκληρωθεί ούτε ο Κανονισμός του ΕΤΘΑ, αλλά ούτε και ο Κανονισμός για την αναθεώρηση της ΚΑΛΠ), καταγράφει σημαντικές συνέργιες με άλλες τομεακές πολιτικές της Χώρας. Ειδικότερα καταγράφεται συμπληρωματικότητα:

- Με την πολιτική κοινωνικής συνοχής, μέσω παρεμβάσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί για πρώτη φορά και στις συζύγους – κυρίως οι γυναίκες – που στηρίζουν την οικογενειακή αλιευτική επιχείρηση, σε πολλές περιπτώσεις χωρίς νομική αναγνώριση.
- Με την προώθηση της χωρικής συνοχής, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη για το σύνολο των Περιφερειών της χώρας, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές με γεωγραφικά μειονεκτήματα, όπου συμπεριλαμβάνονται και οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αλιευτικές (νησιώτικές ή παράκτιες).
- Με την πολιτική που αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (κυρίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων), μέσα από αναβάθμιση, διεύρυνση και επέκταση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί και βασικό στόχο της πολιτικής για τον τομέα της αλιείας για την περίοδο 2014-2020, στην κατεύθυνση παράλληλης στήριξης της βιωσιμότητας τους (οικονομική, περιβαλλοντική, κοινωνική).
- Με την πολιτική για την ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, καθώς και αυτή που αφορά στην ενίσχυση της πρόσβασης και χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Να σημειωθεί ότι θα ενθαρρυνθεί η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια με προγράμματα έρευνας και καινοτομίας που προβλέπονται με το νέο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας που είναι σε προετοιμασία (Ορίζοντας 2020).
- Με την πολιτική για την ενίσχυση της απασχόλησης, κυρίως με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (με προτεραιότητα στους νέους και γενικά στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού), αλλά και στη διατήρηση των υφιστάμενων. Οι δράσεις που στηρίζονται από το ΕΤΘΑ στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πολιτικής, θα

υλοποιηθούν κατά κύριο λόγο μέσω τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, ενώ επίσης θα συμβάλουν και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης στις κοινότητες αλιέων. Θα βρίσκονται δε σε άμεση συνέργια με τις δράσεις ΕΚΤ.

- Με την πολιτική των υποδομών, στην κατεύθυνση στήριξης του τομέας και βελτίωσης των καναλιών διανομής των προϊόντων του τομέα (ενίσχυση του κλάδου της εμπορίας και μεταποίησης).
- Με την πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος τόσο στην κατεύθυνση ενίσχυσης της μετάβασης σε μία κοινωνία χαμηλών εκπομπών ρύπων, όσο και στην προώθηση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, της απόδοσης των πόρων, της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Με την πολιτική χωρικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι οι περιοχές εστίασης του τομέα αφορούν νησιωτικές ή / και παράκτιες περιοχές με γεωγραφικούς περιορισμούς.
- Με την πολιτική της τοπικής ανάπτυξης και την ανάδειξη της συμπληρωματικότητας με τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά μέσα / Διαρθρωτικά Ταμεία. Η ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων που εξαρτώνται από την αλιεία (σε όποιο βαθμό), θα συμπεριληφθεί στην ευρύτερη προσπάθεια του Κ-Μ για ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών, με έμφαση σε περιοχές με μειονεκτήματα ή ιδιαιτερότητες.

Σημειώνεται, ότι προκειμένου να βελτιωθεί ο συντονισμός και να εναρμονιστεί η εφαρμογή των ταμείων που παρέχουν ενίσχυση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), με τα Ταμεία για την αγροτική ανάπτυξη (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης), και για τον τομέα της θάλασσας και της αλιείας, δηλαδή το (ΕΤΘΑ), έχουν θεσπιστεί κοινές διατάξεις για όλα αυτά τα Ταμεία (τα «Ταμεία ΚΠΣ») στον κανονισμό της ΕΕ για τη θέσπιση κοινών διατάξεων]³⁷.

³⁷

COM(2011) 615 τελικό.

7. Κρίσιμοι Παράγοντες Επιτυχίας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής του τομέα της Αλιείας.

Κρίσιμοι Παράγοντες Επιτυχίας (ΚΠΕ)

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	Σχολιασμός/ Παρατηρήσεις
Εφαρμογή στρατηγικού πλαισίου Υδατοκαλλιέργειών	Σε σχέση με τη δημιουργία πολυετούς εθνικού στρατηγικού σχεδίου για την υδατοκαλλιέργεια όπως αναφέρεται στο άρθρο 43 της πρότασης του Κανονισμού για την κοινή αλιευτική πολιτική, ήδη έχει εγκριθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το ειδικό πλαίσιο «Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού». Πρόκειται για ΚΥΑ (31722/4-11-2011, ΦΕΚ Β' 2505/4-11-2011) της Επιτροπής «συντονισμού της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης», με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων, κανόνων και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στον ελληνικό χώρο και των αναγκών προς τούτο υποδομών. Η εφαρμογή του πλαισίου αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα στη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου.

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	Σχολιασμός/ Παρατηρήσεις
Συλλογή Αλιευτικών Δεδομένων –	Σε σχέση τόσο με την αποδεδειγμένη διοικητική ικανότητα συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις περί δεδομένων με στόχο τη διαχείριση της αλιείας (Άρθρο 37 του κανονισμού για την ΚΑΛΠ), όσο και με την αποδεδειγμένη διοικητική δυνατότητα συμμόρφωσης με την εφαρμογή ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεώρησης και επιβολής (Άρθρο 46 του κανονισμού για την ΚΑΛΠ και διευκρινίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 1224/2009), το Κ-Μ εκτιμάται ότι θα έχει καλύψει τις σχετικές απαιτήσεις. Ήδη μέσω του Νόμου 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α/11-4-2012), ορίζεται το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού - ΔΗΜΗΤΡΑ, ως υπεύθυνος φορέας για το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων. Το Ινστιτούτο (το οποίο υποχρεούται να συμπράττει και με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών), έχει αναλάβει την ευθύνη της συλλογής πρωτογενών βιολογικών, τεχνικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων που αφορούν στον τομέα της αλιείας στο πλαίσιο πολυετούς εθνικού προγράμματος και των προπαρασκευαστικών ενεργειών σύνταξης και υποβολής προτάσεων σε όλα τα στάδια του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, καθώς και της δημιουργίας, τήρησης, ασφαλούς αποθήκευσης σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων³⁸,
Διενέργεια Ελέγχων / Επιθεωρήσεων Αλιευτικών Προϊόντων	Με το Νόμο 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α/11-4-2012), (Άρθρο 206) συνιστάται παράλληλα Ειδική Αποκεντρωμένη Υπηρεσία «Σταθμός Ελέγχου Αλιευτικών Προϊόντων», η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αλιείας, με σκοπό τη διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων επί των εισαγόμενων αλιευτικών προϊόντων από τρίτες χώρες, στο πλαίσιο εφαρμογής της αλιευτικής νομοθεσίας. Ο επίτευξη του συγκεκριμένου ΚΠΕ αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα και ώστε να διασφαλισθεί ο θαλάσσιος πλούτος και η επάρκεια του πληθυσμού των αλιευμάτων, αλλά παράλληλα να επιτευχθεί και η προστασία του καταναλωτή, ως τελικού αποδέκτη των προϊόντων του τομέα.

³⁸ Όπως καθορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 199/2008 του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2008 «σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικού πλαισίου για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων στον τομέα της αλιείας και τη στήριξη όσον αφορά τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για την κοινή αλιευτική πολιτική».

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	Σχολιασμός/ Παρατηρήσεις
Αξιολόγηση κοινωνικής ανταποδοτικότητας	Η αξιολόγηση της ανταποδοτικότητας των παρεχόμενων πόρων προς τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις του τομέα της Αλιείας, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για τη βελτίωση των σχέσεων κράτους – πολίτη και την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων (διοικητική αποτελεσματικότητα). Μέσα από τη μέτρηση των αποτελεσμάτων είναι δυνατή η παρακολούθηση του βαθμού ικανοποίησης των πολιτών (ως αποδέκτες μιας ευρύτερης αναπτυξιακής στρατηγικής), από τις υλοποιούμενες δράσεις και συνεπώς, η παρακολούθηση του επιπέδου ποιότητας τους, καθώς και των παρεχόμενων υπηρεσιών που καθορίζει τις σχέσεις κράτους – πολίτη. Η αξιολόγηση της κοινωνικής ανταποδοτικότητας (και εν τέλει η ικανοποίηση των πολιτών) μπορεί να επιτευχθεί και από μια παράλληλη και διαρκή διαβούλευση του κράτους (ΥΠΑΑ&Τ – ΕΥΔ ΑΛΙΕΙΑ) με την κοινωνία (ωφελοούμενος πληθυσμός σε αλιευτικές κοινότητες). Η διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών αναμένεται βοηθήσει τα μέγιστα στο σχεδιασμό εστιασμένων δράσεων, καθώς και στην παροχή υπηρεσιών καλύτερης ποιότητας, που θα είναι επικεντρωμένες στις ανάγκες του ωφελοούμενου, δηλαδή των πολιτών. Επίσης, ενισχύει τον προσανατολισμό της κυβέρνησης προς τον πολίτη- πελάτη και δημιουργεί κλίμα συνεργασίας με την κοινωνία.
Απλούστευση διαδικασιών:	Ο συγκεκριμένος κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας καθορίζει σε μεγάλο ποσοστό το βαθμό ικανοποίησης των ωφελοούμενων και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η απλούστευση διαδικασιών ασκεί μεγάλο βαθμό επηρεασμού τόσο όταν αφορά σε διαδικασίες που παρουσιάζουν μεγάλη συχνότητα επαφής με τους πολίτες (μέσα από τα διάφορα σχέδια κρατικών ενισχύσεων), όσο και όταν οι συγκεκριμένες διαδικασίες παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό πολυπλοκότητας. <u>Στον συγκεκριμένο ΚΠΕ εντάσσεται και η άρση των κανονιστικών και διοικητικών φραγμών για την αποτελεσματική εφαρμογή της πράξης για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act), η οποία αποτελεί.</u>
Παροχή Έγκαιρης και Έγκυρης Πληροφορίας	Ο συγκεκριμένος κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας σχετίζεται με την ανάγκη θέσπισης μηχανισμών παροχής έγκαιρης και αξιόπιστης πληροφόρησης σχετικά με τις ανάγκες και τις προσδοκίες των πολιτών (άμεσα και έμμεσα ωφελοούμενος πληθυσμός). Η μέτρηση της ικανοποίησης των πολιτών- "πελατών" και η τροφοδότηση της πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας με τα αποτελέσματά της συνεπάγεται το σχεδιασμό υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προς τους πολίτες και γενικότερα, τους συναλλασσόμενους, καθώς και το σχεδιασμός δράσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους και στις ανάγκες του τομέα (διοικητική αποτελεσματικότητα).

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	Σχολιασμός/ Παρατηρήσεις
Αξιόπιστη και ταχεία επεξεργασία στοιχείων	Η αξιόπιστη και ταχεία επεξεργασία στοιχείων από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαμορφώνει σημαντικά το βαθμό αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των διαδικασιών που εκτελούνται και σχετίζονται πρωτίστως με την εξυπηρέτηση των πολιτών / πελατών. Η υλοποίηση του συγκεκριμένου παράγοντα, μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και νέων μεθόδων διοίκησης, ώστε να οδηγήσει σε ταχείς και αποδοτικές διαδικασίες.
Στρατηγική Καινοτομίας	Σκόπιμη κρίνεται η εφαρμογή εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής για την καινοτομία που θα βασίζεται στην ευφυή εξειδίκευση και θα περιγράφει τα μέτρα για την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων στην Ε&ΤΑ και θα αναφέρει την κοστολόγηση και τους προϋπολογισμούς. Μια στρατηγική ευφυούς εξειδίκευσης θα πρέπει να έχει κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων συνεργατικών σχηματισμών, κόμβων και τομέων καινοτομίας και ανάπτυξης επιχειρήσεων με βάση τα περιφερειακά χαρακτηριστικά και τις ικανότητες. Θα πρέπει επίσης να διευκρινίζει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες (που θα επανενεργοποιήσουν την οικονομία, δεδομένο άμεσης ανάγκης για την Ελληνική οικονομία) και τις μακροπρόθεσμες επενδυτικές ανάγκες (για την προώθηση μιας εξωστρεφούς οικονομίας, με έμφαση σε θέματα εξαγωγών ειδικά του τομέα των υδατοκαλλιεργειών). Η στρατηγική αυτή, θα μπορεί να εξειδικεύει παράλληλα τις ανάγκες του τομέα της αλιείας σε θέματα καινοτομίας.

ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	Σχολιασμός/ Παρατηρήσεις
Ανθρώπινο δυναμικό	Η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού έχει ως στόχο τη δημιουργία υψηλής στάθμης παρεχόμενων υπηρεσιών. Ο συγκεκριμένος κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας επηρεάζει σημαντικά τη διεκπεραίωση διαδικασιών και γενικά, την αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών που θα κληθούν να εφαρμόσουν τις προτάσεις πολιτικής, καθώς η χρήση ανθρώπινου δυναμικού με αυξημένες ικανότητες συνεπάγεται, σε συνδυασμό με τη χρήση νέων τεχνολογιών, ταχύτητα και αποδοτικότητα σε αυτές τις διαδικασίες (που θα οδηγήσει και στην ενίσχυση της προσπάθειας επίτευξης των στρατηγικών στόχων του τομέα). Στον συγκεκριμένο ΚΠΕ ειδική μνεία πρέπει να δοθεί στη συνεχή εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και των εμπλεκόμενων φορέων. Η εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στην παροχή της απαραίτητης τεχνογνωσίας για την αποτελεσματική και αποδοτική άσκηση των καθηκόντων των στελεχών. Η συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού εξασφαλίζει την αυξημένη ετοιμότητα του στις νέες ανάγκες που προκύπτουν στο σύγχρονο περιβάλλον της αγοράς εργασίας, αλλά και της κοινωνίας. Τα προαναφερόμενα, αναμένεται να συμβάλουν στην αλλαγή της υφιστάμενης κουλτούρας και στην ανάπτυξη μιας νέας επαγγελματικής κουλτούρας που αντιμετωπίζει τον πολίτη ως "πελάτη" και του αναγνωρίζει δικαιώματα και υποχρεώσεις. Επίσης, η ανάπτυξη επαγγελματικής κουλτούρας σχετίζεται με τη συμπεριφορά των υπαλλήλων σε σχέση με τις αρμοδιότητες που τους αναθέτονται και τις υποχρεώσεις που έχουν για την έγκαιρη και αποτελεσματική διεκπεραίωση των διαδικασιών (διοικητική αποτελεσματικότητα).
Προβολή αποτελεσμάτων	Η προβολή αποτελεσμάτων των παραγόμενων προϊόντων συνεπάγεται κινητοποίηση των στελεχών της δημόσιας διοίκησης (ΥΠΠΑΑ&Τ-ΕΥΔ Αλιείας) και επαρκή υποστήριξη της εισαγωγής μεταρρυθμίσεων στις διαδικασίες αυτές, τόσο από το στελεχιακό δυναμικό, όσο και από τους αποδέκτες των υπηρεσιών που απορρέουν από αυτές τις διαδικασίες. Η προβολή των αποτελεσμάτων με επιτυχία συμβάλλει στην υλοποίηση ταχέων και αποδοτικών διαδικασιών.
Αλληλεπίδραση με εξωτερικούς φορείς	Η αλληλεπίδραση με εξωτερικούς φορείς, όπως άλλα Πανεπιστήμια, Περιφέρειες, ΟΤΑ, οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς (κοινωνικούς εταίρους), ερευνητικούς φορείς και ιδρύματα αποτελεί σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στην βελτίωση των διαδικασιών σχεδιασμού, διαχείρισης και αξιολόγησης των δράσεων ενίσχυσης / στήριξης του τομέα.

